LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaca, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$12.00
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 21 * * * * * Ozone Park 17, N. Y. Antr., kovo (March) 13, 1962 * * * * * METAI 51-ji

KRISLAI

Istorinėje išvakarėje.
Gražu ir džiugu.
Balamūtas ar gudruolis?
Tik prašymas . . .
Ėmė ir išgarsėjo.
Kurie kuriuos apgavo?
Gėra pradžia.

Rašo **A. Bimba**

Gerai, kad abi pusės nusileido ir Ženevoje nusiginklavimo reikalais konferencija prasidės. Atrodo, kad prie jos rimtai ruošiasi Vakarai ir Rytai.

Labai daug tikimasi. Visa žmonija ištroškusi taikos. Visiems atsibodo ginklavimosi lenktynės. Visų nervai įtempti iki trūkimo.

Tikime, kad Ženevos konferencija jei ir neparodys stebuklų, bet nors dalinai pateisins žmonijos viltis.

Kaip niekados pirmiau Amerikos žmonės susirūpinę taikos reikalais. Negalima nesidžiaugti ir nesididžiuoti tomis skaitlingomis ir kovingomis demonstracijomis prieš vyriausybės pasimojimą atnaujinti branduolinių ginklų bandymus.

Tik gaila, be galo gaila, kad mūsų darbo unijos, kaip tokios, neįsitraukia į kovą už taiką. Puikiai pasireiškia inteligentija. Gražiai į kovą įsitraukia moksleivija.

Sunku besuprasti Janio Quadros, buvusį trumpalaikį Brazilijos prezidentą. Po šešių mėnesių jis vėl sugrįžo namo ir žada iš naujo kopti į prezidento sostą. O kai jame buvo, tai iš jo pabėgo su niekuo nepasitaręs.

Vienas iš dviejų: Quadros yra arba politinis balamūtas, arba labai gudrus politikierius. Turės paaiškėti, kai jo nauji planai išryškės.

Štai mano prašymas visiems Lietuvos žurnalistams, rašytojams: Prie sulietuvintų vardų ir pavardžių, taip pat vietovių pavadinimų, skliauteliuose pridėkite originalias pavardes, originalius pavadinimus (bent jau angliškus). Pavyzdžiui, prie **Ges Hol** pridėkite (Gus Hall). Iš anksto ačiū. Žinosime, apie ką jūs kalbate bei rašote.

Atsiminkite, kad jūsų laikraščius, žurnalus, knygas jau skaito labai daug ir Amerikos lietuvių. Tikiu, jog jūs norite, kad juos jų dar daugiau skaitytų. Be to, neabejoju, jog tas padėtų ir Lietuvos žmonėms surasti tuos žmones, apie kuriuos rašote.

Parašydama gražų ir protingą atsiliepimą apie Lietuvos karvių melžėjas ir kiaulių šėrėjas Pranė Lapienė greitai išgarsėjo. Buržuaziniai nacionalistai, tie užkietėję Tarybų Lietuvos priešai, savo plūdimais Pranę padarys viena iš garsiausių lietuvaičių.

Štai koks ten čikagiškio menševizmo apaštalas Stasys Juškėnas ją beplūsdamas net visus mokslus supliekė. Girdi, kiaulių šėrimas ir priežiūra nieko bendro neturi su jų veisimuisi ir prieaugliu. Taip pat su karvėmis. Pagal jo "mokslą", karvė nebepajėgianti atsikelti turi duoti tiek pat pieno, kaip ir gerai prižiūrima karvutė.

Visuose tuose buržuazinių nacionalistų ginčuose dėl misijos pas Kenedį susiformavo klausimas: kurie kuriuos apgavo?

(Tąsa 6-tam pusl.)

Kovo 14 d. Genevoje atsidaro labai svarbi konferencija

Geneva. — Jau atvyko eilės valstybių delegacijos į nusiginklavimo konferenciją. Konferencija sušaukta Jungtinių Tautų Asamblėjos nutarimu. Joje dalyvaus sekamos Vakarų valstybės: Anglija, Francūzija, Italija, Jungtinės Valstijos ir Kanada. Rytų — Bulgarija, Čekoslovakija, Lenkija, Rumunija ir Tarybų Sąjunga. Neutralios politikos: Brazilija, Burma, Ethiopia, Indija, Jungtinė Arabų Respublika, Meksika, Nigerija ir Švedija.

Nuolatos didėjančios apsiginklavimo lenktynės užgulė sunkia našta ant visų žmonių. Baisaus karo pavojų mato kiekvienas, kuris blaivai protauja. Kaip JAV, taip ir Tarybų Sąjungos politiniai ir militariniai vadai daugelį kartų pareiškė, kad naujas karas būtų visiems pražutingas ir jis galėtų prasidėti net tada, kada vienos ar kitos pusės jėgų komandieriai padarytų klaidą.

Išvakarėse konferencijos tarptautiniai santykiai prasti: reikale Vakarų susisiekimo su vakariniu Berlynu, taikos padarymo su Vokietijomis, Pietų Vietnamo ir Laoso.

Tarybų Sąjunga siūlė, kad į Genevą vyktų valstybių vadai, bet Jungtinės Valstijos nesutiko, susitarta, kad ten delegacijoms vadovautų užsienio ministrai.

Tamsų šešėlį ant konferencijos meta Francūzijos atsisakymas joje dalyvauti. Ji sako, kad konferencija bus tik "propagandos sueiga." Prezidentas Kenedis pasiuntė laišką Tarybų Sąjungos premjerui Chruščiovui ir išreiškė viltį, kad konferencija duos teigiamų rezultatų, jeigu JAV ir TSRS sieks susitarimo.

Dr. Janio Quadros grįžo į Braziliją

Santos, Brazilija. — Sugrįžo Brazilijos pasitraukęs prezidentas Dr. Janio Quadros. Jį pasitiko apie 10,000 žmonių. Iš minios šaukė: "Pasakyk, kodėl pasitraukei iš prezidento vietos?"

Dr. Quadros trumpai kalbėjo. Jis sakė, akd su laiku tas bus paaiškinta. Savo kalbą baigė: "Mes turime laikytis vienybėje ir tik taip galėsime žygiuoti prie progreso."

1960 m. rudenį jis buvo išrinktas prezidentu. Po šešių mėnesių rezignavo ir išvyko į užsienį. Brazilijos prezidento pareigas eina vice-prezidentas Joao Goulartas.

Leipzige svarbi pasaulinė paroda

Leipzigas. — Šių metų Leipzigo parodoje yra virš 9,000 svarbių dalykų. Paviljonus turi 56 valstybės. Čia galima matyti nuo traukinių garvežių iki siūlo.

Pasaulinės parodos Leipzige turi 900 metų istoriją. Anksti prieš tai, kaip kitur buvo pradėtos ruošti parodos, tai Leipzigas savaimi virto centru, kur kiekvieneriais metais suveždavo Rytų, Vakarų ir Pietų prekes. Vėliau čia prasidėjo ruošimas pasaulinių parodų.

Miesto pietinėje dalyje yra dvidešimt didelių pastatų, kurie tarnauja technikos ir kitokių įrengimų parodai.

Kansas City. — Trylika protestantų vadų vyksta į TSRS.

T. Sąjunga ir JAV pasirašė sutartį

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga pasirašė kultūriniais reikalais bendradarbiavimo sutartį. Ji bus daug platesnė, kaip pirmesnė.

Iš TSRS atvyks Bolšoj teatro baletas, Leningrado filharmonijos sinfoninis orkestras ir Ukrainos šokėjų ansamblis. Iš JAV į TSRS vyks Robert Shaw choras, Beny Goodman orkestras ir kitos meninės grupės.

Iš Maskvos praneša, kad TSRS filmų gaminimo įstaiga susitarė su viena filmų gaminimo kompanija iš Hollywood ir bendrai gamins filmą.

Svarbūs Gromyko ir Rusko pareiškimai

Geneva. — Į nusiginklavimo konferenciją atvyko TSRS užsienio ministras Gromyko, JAV valstybės sekretorius D. Ruskas ir kiti. Gromyko pareiškė:

"Tarybų Sąjunga viską darė ir daro, kad atsiekus susitarimo. Mes pasitikime, kad šioje konferencijoje to sieks Anglija ir JAV... TSRS turi viltį, kad čia bus padarytas progresas taip svarbiu klausimu, kuriuomi susirūpinusi visa žmonija."

Dean Ruskas, tarp kitko, sakė: "Mes pasitikime, kad čionai bus padaryta progreso nusiginklavimo reikalais... Aš darysiu ką galėsiu geriausio pasitarimuose su TSRS ir Anglijos atstovais, kad prablaivius politinę atmosferą nusiginklavimo reikaluose."

San Antonio, Texas. — Mirė generolas Henry I. Hodes.

JAV aviacija puolė Vietnamo partizanus

Saigonas.—Mekongo upės srityje, netoli Pietinės Kinijos jūros, eina žiaurūs mūšiai tarp Vietnamo valdžios ir partizanų. Pietų Vietnamo valdžiai gelbsti Jungtinių Valstijų aviacija. Malūnsparniai pristatinėja armijos dalinius ir amuniciją, o JAV mūšio lėktuvai iš kulkosvaidžių šaudo į partizanus. Manoma, kad abiejų pusių nuostoliai siekia 1,000 žmonių.

Vieną JAV malūnsparnį (helikopterį) partizanai nušovė, o keturis sugadino.

Bėgyje pastarųjų dvylikos dienų įvyko šeši mūšiai, partizanai laimėjo keturis.

Washingtonas. — Šiemet Jungtinės Valstijos suteiks Pietų Vietnamui už $750,000,000 pagalbos. Bus suteikta ginklais, amunicija ir kitais karo įrengimais už $550,000,000, o už likusią sumą ekonominiais reikmenimis.

Tuo pat kartu JAV dar pasiuntė į Thailand 20 "F-86" ir 8 "T-37-B" karinius lėktuvus. Thailandas teikia pagalbos Pietų Vietnamo valdžiai.

Apie J. Valstijų gyventojus ir prasikaltimų daugėjimą

Washingtonas. — 1960 m. laike gyventojų surašinėjimo mūsų šalyje buvo 180,670,000 žmonių, jų tarpe 91,330,000 moterų ir 89,340,000 vyrų.

Generalinis prokuroras Robertas Kenedis ir FBI viršininkai paskelbė, kad nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos (1945) mūsų šalyje gyventojų priaugo 39 milijonai, o kriminaliniai prasikaltimai dvigubai padaugėjo. Jų labai padaugėjo tarp jaunuolių. 1950 metais vaikai ir jaunuoliai nuo 10 iki 17 metų amžiaus papildė 17,400,000 prasikaltimų, gi 1960 m. jau net 25,000,000. Areštai jų tarpe pasidvigubino.

1946 m. įvyko 931,894 stambūs kriminaliniai prasikaltimai, gi 1960 metais jau 1,861,300.

Daugiausia kriminalinių prasikaltimų įvyksta didmiesčiuose ir tarp vargingai gyvenančių žmonių.

1961 metais nuo sausio 1 d. iki birželio 30 d., tai yra pirmąjį pusmetį, Chicagoje buvo nužudyti 183 žmonės, išžagintos 667 moterys, 33,000 vagysčių ir 13,894 automobiliai pavogti. New Yorke per tą patį laiką nužudė 222 žmones, išprievartavo 395 moteris, buvo 35,500 vagysčių ir pavogti 10,679 automobiliai.

Vėliausios žinios

Paryžius. — Alžyre ir Francūzijoje vis veikia francūzai teroristai, kurie stoja už tai, kad Alžyrą laikyti kolonijos padėtyje. Kasdien tai vienur, tai kitur, jie numeta bombų, užmuša žmonių ir padaro žalos.

Richmond, Va.—Virginia valstijos seimelis priėmė įstatymą, kad asmuo po 21 metų amžiaus, jeigu jis norės, galės būti lytiniai sterilizuotas.

Roma. — Čionai buvo sustojus prezidento Kenedžio žmona. Orlaukyje ją pasitiko Italijos prezidentas Gronchi, jo žmona ir kiti valdininkai. Po pusantros dienos buvimo ji išskrido į Pakistaną.

Haven, N Y. — 2,035 kaliniai paskelbė sėdėjimo streiką, jie atsisakė valgyti ir eiti pasivaikščioti.

Bonna. — Saarbruekene įvyko sprogimas anglies kasykloje ir žuvo 29 mainieriai.

Pekinas. — Kinija ragina Indiją atnaujinti derybas sienos reikale.

Maskva. — "Pravda" rašo: "Tegul Vakaruose neapsigaudinėja, kad Tarybų Sąjunga suteikia daugiau laiko pasitarimams, ir būk visiems laikams atideda taikos pasirašymą su Vokietija... Seniai pribrendo laikas pasirašyti taikos sutartį ir ji bus pasirašyta".

Georgetown.—Britų Gvianos vyriausybė informavo Kubą, kad ji jai tuoj pristatys 5,000 tonų ryžių. Britų Gviana randasi šiaurinėje Pietų Amerikos dalyje.

Binghamton, N. Y. — Šeši vaikai mirė Binghamton General ligoninėje. Manoma, kad nuo patekusių nuodų į jų maistą.

Washingtonas. — Sulaukęs 76 m amžiaus mirė Dr. L. Rabinovičius. Jis buvo gimęs Rusijoje.

Jungtinės Tautos, N. Y. —Tarybų Sąjunga sumokėjo organizacijai savo 1961 m. duoklių $1,568,843; Baltarusija — $54,000 ir Ukraina — $247,436.

Washingtonas. — Prezidentas Kenedis už ekonominę pagalbą Brazilijai.

V. Vokietijos ambasadoriais yra žymūs hitlerininkai

Berlynas. — Šalies ambasadorius, tai yra aukščiausio laipsnio diplomatinis atstovas užsienio valstybėje. Vakarų Vokietija (Vokietijos Federatyvė Respublika) vadinama "demokratine," jos armija sudaro svarbiausias NATO jėgas "gelbėjimui demokratijos ir civilizacijos."

Bet jau daug kartų buvo įrodyta, kad Vakarų Vokietijos valdžioje yra buvę aršūs hitlerininkai, kad apie 80 procentų teisėjų yra tie patys žmonės, kurie buvo ir prie Hitlerio.

Vokiečių Demokratinės Respublikos (Rytų Vokietijos) žinių agentūra surinko faktus apie Vakarų Vokietijos ambasadorius. Pasirodo, kad jais yra hitlerininkai. Štai faktai:

40 ambasadorių buvę veiklūs nacių partijos nariai. Ambasadoriais jie yra: Jungtinėse Valstijose, Kanadoje, Meksikoje, Indijoje, Burmoje, Indonezijoje, Ispanijoje ir eilėje kitų didelių valstybių. Devyniolika ambasadorių yra, kurie buvo Hitlerio diplomatai. Jie randasi: Tarybų Sąjungoje, Japonijoje, Brazilijoje, Afganistane, Maroke, Švedijoje ir kitose šalyse. Reiškia, net 59 Vakarų Vokietijos ambasadoriai yra naciai.

Berlynas. — Atvyko antroji dalis Jungtinių Valstijų karininkų ir karių į vakarinį Berlyną. Dviem atvejais pribuvo 3,000 vyrų. Tarybų Sąjunga protestavo prieš didinimą JAV garnizono Berlyne.

Berlynas. — Prie Potsdamo Rytų Vokietijos sargas sužeidė anglų karininką.

"Tuščios pasakos," Sako Chruščiovas

Maskva. — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro komiteto posėdyje Chruščiovas sakė: "Vakaruose imperialistai šūkauja apie mūsų krizę žemdirbystėje. Mes, draugai, žinome, kad jokios krizės pas mus nėra... Jeigu mes tuo klausimu vedame savikritiką, tai ne todėl, kad mažai pagaminame, bet todėl, kad mes geriau susitvarkę galime daugiau pagaminti."

TSRS premjeras sakė, kad Tarybų Sąjunga turės daugiau sutvirtinti savo apsigynimo jėgas, jeigu Vakarai neis prie susitarimo nusiginklavimo reikaluose.

TSRS Atmetė Vakarų susisiekimo planą

Maskva. — Tarybų Sąjungos laikraščiai, radijo ir televizijos komentatoriai pareiškė, kad TSRS niekados nesutiks su Vakarų planais paneigti Vokietijos Demokratinės Respublikos (Rytų Vokietijos) nepriklausomybę.

Kovo 1 d. Ruskas sakė, kad Vakarai sieks, idant jų susisiekimą su vakariniu Berlynu per 110 mylių Rytų Vokietijos plotą tvarkytų sudaryta "tarptautinė kontrolė."

"Pravda" ir "Izvestija" rašo: "Laikas Vakarams atsisakyti nuo tos pavojingos pozicijos."

JUNGTINIŲ VALSTIJŲ KARIŲ PROTESTAS

Fort Polk, La.—Iš 49-tos divizijos virš 600 karių maršavo protestuodami prieš laikymą tarnyboje. Tai rezervistai. Daugelis jų skundėsi, kad dėl pašaukimo jie neteko gerų darbų.

Du jauni svečiai iš Tarybų Lietuvos

New Yorkas. — Jau buvo pranešta, kad šiuo tarpu Jungtinėse Valstijose lankosi iš dvidešimt dviejų jaunų žmonių tarybinė delegacija, bet nebuvo pažymėta, jog joje randasi du jauni vyrai iš Tarybų Lietuvos. Tik dabar apie tai sužinota.

Pasirodo, kad šioje grupėje tarybinių svečių yra Kauno Medicinos instituto prorektorius, tai yra, rektoriaus prof. Januškevičiaus pavaduotojas **Vytautas Astrauskas.** Tai žymus mokslo vyras ir darbuotojas. Kitas jaunuolis, tai iš vilniaus fizkultūros mokytojas **Minkevičius.**

Delegacija pasidalijo į dvi grupes ir išvyko į vidurvakarines ir vakarines valstijas. Amerikoje jie viešės ištisą mėnesį. Į New Yorką sugrįš tik pačioje pabaigoje kovo mėnesio. Dar nežinia, kaip ilgai jie galės šiame didmiestyje paviešėti. Būtų labai malonu, jeigu didžiojo Niujorko lietuviai gautų progą su jaunaisiais svečiais iš senosios tėvynės susitikti ir susipažinti.

Rep.

KĄ TAS REIŠKIA?

Washingtonas. — JAV Valstybės departamentas užtikrino Trailando karalystę, kad jeigu "ji bus užpulta, tai JAV jai ateis į pagalbą net ir be pasitarimo su SEATO."

Kiek žinoma, tai niekas nesiruošia Thailandą pulti, priešingai — Thailandas priekabiauja prie Laoso liaudiečių ir Kambodžos.

Oklahoma City. — Virš 100 negrų pikietavo viešbutį, kuris laikosi segregacijos.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.00
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Visų akys į Ženevą

KOVO 14 DIENĄ Ženevoje atsidarys 17-os valstybių konferencija nusiginklavimo klausimui spręsti. Konferencijon buvo kviesta 18 valstybių, bet Francūzija atsisakė dalyvauti, tuo būdu ten bus 17 valstybių atstovai — užsienio reikalų ministrai su savo padėjėjais.

Chruščiovas siūlė, kad konferencijoje dalyvautų visų kviečiamų valstybių galvos—prezidentai arba premjerai. Bet prezidentas Kenedis ir Anglijos ministrų pirmininkas atsisakė dalyvauti. Pagaliau su tuo sutiko ir Chručiovas.

Prezidentas Kenedis pasakė: viršūnių pasitarimas turėtų įvykti, (1) jei ši konferencia pavyks, jei joje bus prieita prie šiokių tokių susitarimų, arba, (2) jei pasauliui rimtai grėstų karo pavojus.

Panašią mintį anksčiau buvo pareiškęs ir Macmillanas.

Kaip ten bebūtų, ši Ženevos konferencija svarstys nepaprastai opų ir svarbų klausimą.

Tik pagalvokime, koks žmonijai būtų džiaugsmas, jei pasaulis nusiginkluotų ir garsiai tartų: nebus daugiau karų, nebus skerdynių, nes kanuoles paversime į traktorius, o armijas paleisime, kad jauni vyrai dirbtų produktingą darbą!..

Leipcigo mugė

PER DEVYNIS ŠIMTUS metų pavasariop Vokietijos mieste Leipcige (Leipzig) įvyksta tarptautinės mugės—kermošiai, jomarkai (trade fair).

Leipcigas, kaip žinia, yra Vokietijos Demokratinėje Respublikoje.

Šiemet mugės atidarymo proga buvo atvykęs įžymus Tarybų Sąjungos vyriausybės narys—Mikojanas.

Šiemet, kaip sako pranešimai, Leipcigo mugė taipgi labai didelė, įvairi ir įdomi. Joje išstatyta visokių pramoninių produktų — nuo adatos iki lokomotyvo.

Šių metų Leipcigo mugę boikotavo NATO valstybių valdžios. Taigi boikotavo ir JAV. Nežiūrint to, sako "New York Timeso" korespondentas Robert Alden, mugė milžiniška. Nepaisydami savo valdžių, Anglijos ir Vakarų Vokietijos pramonininkai mugėje dalyvauja. O JAV savo paviljono neturi. Nedalyvauja šiemet mugėje ir Kinijos Liaudies Respublika. Sakoma, dėl to, kad ją ištiko baisi gamtos katastrofa praėjusią vasarą: baisios audros, sausra ir liūtys šalį labai pažeidė ekonomiškai.

Didžiausi Leipcigo mugėje paviljonai — Tarybų Sąjungos, Čekoslovakijos, Rytų Vokietijos, Vengrijos ir Lenkijos.

Vadinasi, nepaisant kai kurių valstybių valdžių boikoto, Leipcigo mugė šiemet pasisekė. Spėjama, kad tai sutvirtins prekybinius ryšius tarp kapitalistinių valstybių ir socialistinių.

Minėtasis korespondentas primena, jog šių metų mugėje visa atmosfera savita: net mugėje gatvių pavadinimai — "Vokietijų vienybės gatvė," "Laisvės gatvė," "Penkerių metų plano gatvė," "Draugystės gatvė," ir t. t.

Nesidžiaugs tie, kurie nedalyvavo šioje mugėje.

Indijos komunistai

INDIJOS PARLAMENTO deputatų rinkimuose tos šalies Komunistų partija gavo tarp 10-11 procentų visų paduotų balsų. Balsavimuose dalyvavo apie 115 milijonų Indijos žmonių. Taigi už Indijos Komunistų partiją buvo paduota tarp 11-12 milijonų balsų.

Bet reikia atsiminti ir tai, kad ne visur Komunistų partija turėjo savo kandidatus—pav., Šiauriniame Bombejuje, kur kandidatavo Krišna Menon, komunistai savo kandidato nestatė, o ragino balsuotojus išrinkti Menoną.

Kaip neimsime, Indijos Komunistų partija—didžiulė jėga! Parlamente ji turės, rodosi, 29 deputatus. Kongreso partija, aišku, stipriausia, o po ja seka Komunistų partija.

Rinkiminėje kampanijoje Indijos visokio plauko reakcionieriai, — kuriems talkininkavo socialistai, — visaip puolė, šmeižė komunistus, bet tai nieko nepadėjo.

Šiurkščiai puolė reakcionieriai ir socialistai ir Krišną Menoną, bet žmonės nekreipė dėmesio į juos: Krišna Menon gavo dvigubai tiek balsų, kaip jo oponentas. Ir šiandien jau skelbiama: Krišna Menon būtų "Nehru įpėdinis, jei Nehru pasitrauktų iš politinio gyvenimo..."

Taigi Indijos liaudis žengia vis pirmyn į šviesesnę ateitį!

Rinkimai parodė, kad Indija tarptautiniuose santykiuose laikysis neutralios pozicijos, kaip laikėsi ligi šiol.

KUBA GAL KVIES IŠ KITUR DARBININKŲ

Washingtonas. — Dominikos respublikos vyriausybė bijosi, kad 100,000 cukrinių nendrių darbininkų neišvyktų į Kubą. Kuboje daug daugiau darbininkai gauna algų ir turi geresnes darbo sąlygas. Dominikos respublika randasi ant gremimo salos su Kuba.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

VILNIEČIŲ ŽODIS DĖL $10,000 FONDO

"Vilnies" laikraščio bendrovės direktorių taryba atsišaukia į JAV lietuvių visuomenę, kviesdama ją stoti į talką, padėti sukelti būtinai reikalingą sumą pinigų — $10,000 fondą — laikraščiui leisti.

Atsišaukime tarp kitko sakoma:

> Daug nereikia aiškinti, kaip sunku yra šiame brangymetyje leisti dienraštį. Nežiūrint, kad prie laikraščio dirbančių darbuotojų algos nekyla, bet išlaidos kyla. Kiekvieneriais metais vis brangiau reikia mokėti už įvairius daiktus, už spaustuvės mašinų pataisymą ir reikalingas joms dalis. Tuo tarpu skaitytojų skaičius nors ir nemažėja, bet dėka buržuazinių nacionalistų kampanijos, nukreiptos prieš laikraštį, bizniškų skelbimų vis sunkiau darosi gauti.
>
> Todėl, mieli draugai ir draugės, kreipiamės į Jus, jeigu norime, kad "Vilnis" gyvuotų, stengkimės visi išvien, kad $10,000 sukeltume. Prisidėkime prie šios sumos sukėlimo kiek katras išgalime pinigais, darbu, ruošimu vajaus naudai parengimų, sudarymui komitetų dirbti vajaus reikalui. Kviečiame stoti į darbą visų kolonijų darbuotojus, skaitytojus ir prietelius, nežiūrint kokiame Amerikos kampelyje katras randatės.

Mes nuo savęs raginame draugus laisviečius ir visą pažangiąją JAV lietuvių visuomenę padėti draugams vilniečiams sėkmingai atlikti šį didžiulį darbą.

Vajus fondo sukėlimui prasidėjo š. m. vasario 25 d. ir baigsis gegužės mėn. 6 dieną, kurią įvyks metinis "Vilnies" bendrovės akcininkų suvažiavimas.

LIETUVOS ŽURNALISTŲ SUVAŽIAVIMAS

Š. m. kovo mėnesio pirmomis dienomis Vilniuje įvyko Lietuvių Žurnalistų sąjungos suvažiavimas. Šiuo metu šiai sąjungai priklauso nemaža žmonių kadangi joje telkiasi ne tik spaudos darbuotojai, — redaktoriai, korespondentai, bet ir radijo ir televizijos žurnalistai, — žmonės, kurių pareiga informuoti visuomenę.

Sąjungos valdybos pirmininkas J. Karosas savo pranešime pažymėjo, kad Lietuvos spauda šiuo metu yra įsijungusi darban už tai, kad būtų gyveniman pravesti TSKP XXII-ojo suvažiavimo nutarimai — ypatingai didžioji komunizmo programa. Pranešėjas paminėjo ir kai kuriuos patirtus trūkumus, tarp kitko, satyros žanre. Priminė, kad "daugiau dėmesio reikia skirti kalbos kultūrai, kalbėti su skaitytoju paprasta, suprantama kalba, vengti šablono."

Suvažiavime kalbėjęs Vilniaus "Tiesos" byr. redaktoriaus pavaduotojas S. Laurinaitis sakė:

> — Komunistų partija ir Tarybinė vyriausybė šiuo metu didžiulį dėmesį skiria tolesniam žemės ūkio vystymui. Žemės ūkyje vyksta kova tarp seno ir naujo, kova už naują, kaupiamąją žemdirbystės sistemą, už smarkų gyvulininkystės pakėlimą. Mes, spaudos darbuotojai, turime partijai šioje kovoje labai rimtai padėti. Kartu Laurinaitis nurodė, kad dar yra tokių laikraščių, kurie nepakankamą dėmesį skiria žemės ūkio klausimams. Jis pageidavo, kad naujai išrinkta sąjungos valdyba padėtų žurnalistams geriau nušviesti darbo žmonių kovą už svarbiausių partijos iškeltų uždavinių įgyvendinimą.

Radijo ir televizijos studijos direktorius V. Mikulčius nurodė:

> Respublikoje yra apie pusę milijono radijo įrengimų ir apie 40 tūkstančių televizorių. Todėl mums, radijo ir televizijos darbuotojams, reikia siekti, kad mūsų laidos kuo giliau atspindėtų tarybinėse liaudies didįjį žygį į komunizmą, kuo plačiau nušviestų tarybinių žmonių gyvenimą. Mūsų kolektyvas nuolat ieško naujų darbo formų, siekia, kad mūsų žodis ir vaizdas turėtų kuo didesnį poveikį klausytojui ir žiūrovui.

V. Mikulčius pabrėžė, kad dabar, kai radijas ir televizija vis plačiau įeina į tarybinių žmonių buitį, iškyla ypač svarbi problema — radijo ir televizijos specialistų ruošimas. Žymiai didesnę paramą šiame darbo bare galėtų suteikti Vilniaus universiteto žurnalistikos katedra. Jos darbuotojai turėtų paskatinti jaunimą pamėgti šią įdomią žurnalistikos sritį, siųsti praktikos darbams kuo daugiaau studentų į radiją ir televiziją, kad čia jie išmoktų valdyti ne tik plunksną, foto aparatą, bet ir mikrofoną, televizijos ir kino kamerą.

Dvejus metus dirbęs tarybinės spaudos korespondentu Niujorke, o šiuo metu atostogaująs Lietuvoje, Albertas Laurinčiukas suvažiavime taipgi dalyvavo ir ėmė žodį diskusijose. Be kitko, kaip praneša Elta, Laurinčiukas:

> Papasakojo apie Jungtinėse Amerikos Valstijose dirbančius tarybinius žurnalistus, apie jų sunkias darbo sąlygas ir diskriminavimą šioje kapitalo šalyje. Kalbėdamas apie JAV pažangiąją spaudą, jis nurodė, kad garbingą vietą jos tarpe užima pažangioji Amerikos lietuvių spauda.

Įdomų klausimą iškėlė Skaudvilės rajono laikraščio "Leniniečio balsas" redaktorius A. Varkulevičius — Lietuvos revoliucinės bei proletarinės žurnalistikos istorijos klausimą. A. Verkulevičius priminė:

> Mes neturime net nė vienos monografijos, nė vienos disertacijos, kuri nagrinėtų Lietuvos žurnalistikos bent atskirus etapus. Taip pat veltui ieškotume rimtesnių darbų, kuriuose būtų giliai nagrinėjama visapusiška V. Kapsuko, Z. Angariečio, K. Požėlos žurnalistinė veikla. Todėl jau pribrendo laikas parašyti susistemintą, iš marksizmo-leninizmo poziciją paruoštą Lietuvos žurnalistikos istoriją. Tai nelengvas darbas. Bet jis yra būtinas ir bus naudingas ne tik jaunajai kartai, bet ir mums.

Šiemet, beje, sukaks 50 metų Maskvos "Pravdai," kurią 1912 metais įkūrė Leninas, ir kuriai jis bendradarbiavo, jos išleidimu rūpinosi. Šis jubiliejus, aišku, bus plačiai atžymėtas visose tarybinėse respublikose, sakytum, net visame pasauly, kaip nepaprastas įvykis.

Suvažiavimas išrinko naująją Sąjungos valdybą, kuri tuojau atlaikė posėdį ir valdybos prezidiuman išrinko:

> Z. Baltušniką, J. Bulotą, T. Butkų, J. Civilkaitę, J. Karosą, I. Kašnickį, D. Kuolelį, S. Laurinaitį, J. Mitalą, D. Rodą, Č. Zgirskį.
>
> Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos valdybos pirmininku išrinktas žurnalo "Mokslas ir gyvenimas" vyriausiasis redaktorius J. Karosas. Sąjungos atsakinguoju sekretoriumi patvirtintas Č. Zgirskis.

APIE SO. BOSTONO LIET. PILIEČIŲ KLUBĄ

So. Bostone gyvuoja sena Lietuvių Piliečių Draugija. Ji didelė—didžiausia So. Bostone. Turi nemažą namą, klubą, kuriame nariai baliavoja. Kaip toji draugija gyvuoja?

Mūsų dėmesį atkreipė minėtos draugijos Nario korespondencija, tilpusi "Keleivyje" (kovo 7 d. laidoj) apie padėtį draugijoje.

Kadangi minėtai draugijai priklauso ir mūsų laikraščio skaitytojų, tai, norėdami juos informuoti, matome reikalo pacituoti tai, ką Narys rašo apie tos draugijos reikalus. O jis rašo taip:

> Tik palyginus 2 pastarųjų metų (1959-61) apyskaitas, matyti, kad biznis eina katastrofiškai žemyn: metinės apyvartos pelnas iš $22,415.09, buvęs 1959 metais, nukrito iki $5,114.69.
>
> Pažymėtina, kad praeitais metais prekių užpirkta tik 19,4% mažiau, lyginant su 1959 metais ($41,028.49 — $48,995,01); pajamų už parduotas prekes gauta 31,6% mažiau ($111,939,86 — 1959 m. ir $85,022,94—1961 m.), o gryno pelno išvesta net 76,-2% mažiau ($22,415,09 — $5,114,69).
>
> Kur dingo praeitų metų pelnas, nes prekės buvo parduodamos tos pačios? Kodėl toks didelis procentinis skirtumas tarp atskirų pozicijų? Kaip suprasti J. Romano, finansų sekretoriaus, pareiškimas pastarajame susirinkime, kad draugijos reikalai nesmunka ir viskas esą tvarkoj? Atrodo, jei taip dalykai eis, tai šiais metais ne tik netenka laukti jokio pelno, bet teks iš banko išimti ir sunaudoti dalį santaupų, kurių yra apie $30,000.00.
>
> Be to, išsiuntinėtoje apyskaitoje yra ir kitų neaiškumų: Draugijos turtas (namai ir žemė) įtrauktas į balansą neamortizuotas ($175,371,43 —ta pati suma 1959 ir 1961 m.); ar prekės įrašytos savikaina, ar pardavimo kaina? Trečiam aukštui taisyti 1961 m. balanse nurodyta, kad buvo išmokėta $91,619,00 ir 1959 m. tam pačiam reikalui $12,925,00 — iš viso $104,-544,00. Taigi vienos salės ištaisymas kaštavo daugiau, negu visas namas. Atseit, ta viena salė yra verta veik trečdalį viso turto ($333,109,07).
>
> Dabar vėl norima pertvarkyti pirmame aukšte baro salę. Tas gal atsieis $10—12,-000,00.

I. PARULIS MASKVOJE

Vilniaus "Tiesoje" (vas. 28 d.) telpa toks redakcijai laiškutis:

> Gyvendamas Amerikoje ligi 1917 metų, gerai buvau susipažinęs su Vincu Paukščiu-Čibiru ir jo šeima.
>
> V. Paukštys-Čibiras yra daug pasidarbavęs Amerikos lietuvių pažangiajame judėjime. Jis daug metų redagavo pažangų lietuvių laikraštį "Laisvę". Jo nuotrauką aš išlaikiau pas save apie 50 metų.
>
> Prašau V. Paukščio-Čibiro nuotrauką perduoti atitinkamoms įstaigoms ar muziejui.
>
> **I. Parulis**
>
> Maskva.

"Tiesos" redakcija nuo savęs prideda:

> Gerbiamas drauge Paruli! Labai dėkojame Jums už laišką ir už JAV lietuvių pažangaus judėjimo veikėjo V. Paukščio-Čibiro nuotrauką. Ją perduosime Partijos istorijos institutui prie LKP CK, kur yra kaupiama panašaus pobūdžio medžiaga.

I. Parulis kadaise gyveno Brooklyne. Jis, rodosi, čia buvo vaistininkas. Po Spalio revoliucijos išvyko į Tarybų Sąjungą. Dabar, kaip jo laiškutis rodo, jis gyvena Maskvoje.

V. Paukščio-Čibiro fotonuotrauka daryta 1916 metais: su pirmąja savo žmona ir su dukrele.

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Bankininkai susirūpinę tymsterių unija

Bankininkų laikraštis "Wall Street Journal" prielankiai atsiliepia apie AF-CIO unijų veiklą, bet tuo pačiu metu reiškia nemažą susirūpinimą James R. Haffa ir jo vadovaujama tymsterių unija.

Kuomet AFL-CIO vadovai tik kalba apie organizavimą neorganizuotų darbininkų, bet nieko daugiau nedaro, tai tymsterių unija jau nemažą skaičių neorganizuotų darbininkų įtraukė į uniją. Dabar tymsterių unija jau turi 1,720,000 narių. Tai didžiausia Amerikoje unija. Dabar ji skelbia vajų, kad įtraukti į uniją dar 100,000 neorganizuotų darbininkų.

Štai kodėl ši kovinga unija bankininkams ir fabrikantams pavojinga. AFL-CIO prezidentas Meany viską daro, kad tymsterių unijai pakenkti, ją draskyti. Bankininkų organas todėl reiškia pasitenkinimą Meany vadovybe. Bankininkai ir fabrikantai juk gerai žino, kas yra jų draugas ir kas priešas.

—:—

Hitlerininkas vėl pakliuvo bėdon

Detroite gyvenąs daktaras Fred W. Thomas buvo pašauktas teismabutin aiškintis, kokį biznį daro iš nėščių moterų aborcijų. Policija teigia, kad jo biznis siekia apie $5,000 į savaitę, padarant nelegalias operacijas šešioms ar septynioms moterims į dieną.

Antrojo karo metu d-ras Fred Thomas perduodavo žinias Hitleriui apie Detroito industriją ir kariuomenės judėjimą. Jam šnipinėti padėjo Grace Buchanan-Dineen. Hitlerinei aviacijai, be abejonės, buvo suteikta informacijų, kaip sekmingai sunaikinti Detroito industriją, kuri teikė tuo metu daug reikalingų reikmenų sąjungininkams, kariaujantiems prieš fašizmą. Bet Tarybų Sąjunga, sunaikinusi "nenugalimus" Hitlerio legijonus, pakirto hitlerinei aviacijai kelią pasiekti Ameriką.

Thomas buvo susektas šnipinėjant ir 1944 metais nuteistas kalėti 16 metų. Bet išbuvęs kalėjime 18 mėnesių buvo teisėjo Levin paleistas laisvėn.

Šiomis dienomis jis vėl pakliuvo bėdon.

—:—

Spaudos laisvė turi būti apsaugota

Tuo metu, kai valstybės generalinis prokuroras Robertas F. Kenedis persekioja "Workerį," jo redaktorius ir leidėjus, Chicagoje aukštesniojo teismo vyriausias teisėjas Samuel B. Epstein pareiškė, kad spaudos laisvė turi būti apginta ir apsaugota.

Policijos trukdymus platinti Henry Millerio parašytą novelę "Tropic of Cancer" teisėjas Epstein pasmerkė, padarydamas sekamą pareiškimą:

"Konstitucinę teisę žodžio ir spaudos laisvei teismai privalo rūpestingai saugoti. Žodžio ir spaudos laisvės išvadoje taipgi seka skaityti laisvė. Laisvo išsireiškimo teisė palieka nenaudinga privilegija, kuomet skaityti teisė palieka apribota ar uždrausta."

Skundą prieš Chicagos policijos trukdymą šią novelę pardavinėti iškėlė Amerikinė Civilinių Laisvių Sąjunga. Chicagos policija gavo nuo teisėjo Epsteino tinkamą pamoką. Bet klausimas, ar generalinis prokuroras Kenedis iš to kiek pasimokys?

—:—

Kodėl jie taip ilgai kankinami?

Meksikos valdžia, išlaikiusi kalėjime pusantrų metų, pristatė teismui piešėją David Alfaro Siqueiros ir žurnalistą Filomeno Matą. Mažame teismo kambaryje, neįsileidžiant publikos, jie buvo teisiami per 12 valandų. Visą laiką jie buvo išlaikyti, neleidžiant jiems nė minutei atsisėsti.

Kuo jie buvo kaltinami? Valdžios advokatas neturėjo jokių įrodymų, kad jie būtų kur nors kriminaliai prasikaltę. Jie "prasikalto," kad žodžiu parėmė 1960 m. rugpiūčio 4 d. demonstracijon išėjusius studentus, mokytojus ir jų unijos vadovus. Demonstracija buvo suruošta pareikšti revoliucinei Kubai simpatiją ir taipgi reikalauti socialinių reformų Meksikoje.

Išklausęs abiejų pusių argumentus, teisėjas pareiškė padarysiąs nuosprendį bėgyje 15 dienų. Bet dabar jau prabėgo visas mėnuo, o nuosprendžio dar nesigirdi. Tuo pačiu metu abu liaudies kovotojai, tebėra kalinami. Pusantrų metų išbuvę kalėjime sykiu su 3,000 kitų kalinių, jie dar nežino savo likimo. Kada gi bus galas juos kankinti?

Meksikoje dabar pilni kalėjimai politinių kalinių. Jų padėtis labai sunki. Juos laiko, kaip Siqueiros teisme sakė, daug prastesnėse sąlygose, kaip kriminalistus. Teroro pagalba Meksikos valdžia bando nuslopinti liaudies kovas.

—:—

Privatinės ligoninės diskriminuoja negrus

Šiaurinėse valstijose negrai nepriimami į privatines ligonines. Taip pasakė negras advokatas Wm. R. Ming iš Chicagos, kalbėdamas Columbijos universitete New Yorke. Jis įrodinėjo iš patyrimo Chicagos privatinėse ligoninėse.

Negrams ligoniams labai sunku patekti į ligonines, nes miestų užlaikomos ligoninės yra perkimštos ligoniais, o privatinės suranda kokią nors priežastį negro ligonio nepriimti.

Turės įsisiūbuoti kova ir prieš negrų diskriminaciją privatinėse ligoninėse. Advokatas Ming nurodė, kad tokia padėtis nebus toliau toleruojama. Kova bus vedama visur, kur tik rasinė diskriminacija pasireiškia. Jau šimtas metų, kai panaikinta negrų vergija, tai jau seniai laikas visiškai išnaikinti vergijos liekaną, negrų diskriminaciją.

J. G.

Oporto, Portugalija.—Atplaukė anglų laivas "Palmelian," ant kurio portugalai buvo iškėlę transparentą su obalsiu: "Pagelbėkite kovoti prieš Salazaro diktatūrą!"

Darbo unijos Tar. Lietuvoj ir Jungtinėse Valstijose

Šių metų vasario mėnesio pabaigoje Vilniuje įvyko Tarybų Lietuvos profesinių sąjungų (darbo unijų) VI suvažiavimas. Apie jį buvo plačiai rašoma Lietuvos spaudoje. Atsižvelgiant į tai, kad suvažiavimas įvyko po Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos XXII suvažiavimo, kuriame buvo priimta nauja programa, nubrėžianti kelią į komunizmą, jo reikšmė pasidaro istorinė. Programoje skaitome, kad išplėstinės komunizmo statybos laikotarpiu "ypač padidėjusią reikšmę įgyja profesinės sąjungos, kaip valdymo mokykla, šeimininkavimo mokykla, komunizmo mokykla." Profesinių sąjungų vaidmuo milžiniškas. Kaip tik "per profesines sąjungas," sako Vilniaus "Tiesa," "milijonai darbo žmonių įtraukiami į gamybos valdymą, aktyviai dalyvauja planuojant liaudies ūkį, sprendžiant darbininkų ir tarnautojų darbo ir buities klausimus, auklėjant naują žmogų."

Tai, kas programoje pasakyta apie profesinių sąjungų vaidmenį bendrai Tarybų Sąjungoje, labai aktualu Tarybų Lietuvos profesinėms sąjungoms. Kaip tik apie tą išplėstinės komunizmo statybos laikotarpiu Lietuvos profesinių sąjungų vaidmenį ėjo minėto jų suvažiavimo diskusijos ir nutarimai

Ten ir čia

Mums, amerikiečiams, sunku net ir įsivaizduoti profesinių sąjungų (mūsiškai: **darbo unijų**) vaidmuo naujoje, socialistinėje santvarkoje. Juk visiškai kitoks profestinių sąjungų vaidmuo mūsų kapitalistinėje santvarkoje. Mūsų profesinių sąjungų beveik visas dėmesys nukreiptas į kovą už neleidimą samdytojams esamas algas nukapoti bei laimėti algų pakėlimą, kai iš esamo darbo užmokesčio nebegalima galo su galu sudurti, ir į kovą už apribojimą samdytojų sauvaliavimo darbavietėse. Dažnai kilę streikai už cento kito algos pakėlimą bei pripažinimą darbininkams teisės priklausyti profesinėms sąjungoms ir kolektyviškai "kalbėtis" su samdytojais, užsitęsia ištisus mėnesius ir darbininkus išvargina iki desperacijos. Dažnai badas priverčia mūsų darbininkus atsižadėti savo reikalavimų ir grįžti į darbą nieko nelaimėjus. Tokiais pralaimėtais streikais "nudažyta" visa Amerikos darbininkų judėjimo istorija.

Na, o socialistinėje santvarkoje, kur įmonės jau nebe privatiškų žmonių rankose, kova su samdytojais už duonos kąsnio padidinimą nebetenka jokios prasmės. Visa organizuotų darbininkų energija nukrypsta į kitas sritis. Profesinės sąjungos pasidaro svarbiausiais visuomenės organais kėlimui ir tobulinimui gamybos, kėlimui ir gerinimui buitinės darbininkų ir jų šeimų padėties, patenkinimui jų kultūrinių bei sveikatinių poreikių ir t. t. Profesinių sąjungų veiklos apimitis pasidaro taip plati, kaip ir pats darbo liaudies gyvenimas. Iš pateiktų Lietuvos profesinių sąjungų IV suvažiavimui pranešimų ir kelias dienas ėjusių pasisakymų bei diskusijų mes matome, kad nesiranda jokios gyvenimo ir veiklos srities, kuria nebūtų suinteresuotos profesinės sąjungos.

Svarbūs duomenys

Ryšium su tuo, kas aukščiau pasakyta, labai įdomūs sekami duomenys. Iš suvažiavimui pranešimo sužinome, kad šiandien Tarybų Lietuvos profesinių sąjungų narystė apima 678,000 darbininkų ir tarnautojų. Tai jau labai aukštas darbo liaudies organizuotumo lygis. Palyginkime su Amerika. Nors pilnų davinių neturime (nes čia ir pačios darbo unijos savo tikrą narių skaičių slepia), bet aplamai sakoma, kad šiandien visos mūsų unijos, sudėjus į daiktą, neturi daugiau kaip 16,000,000 narių. Prieš porą metų jų buvo daugiau. Dėl nedarbo ir unijų vadų apsileidimo praėjusiais keleriais metais mūsų darbo unijų narystė smarkiai nukrito.

Kai pažiūri į 16 milijonų Amerikos unijistų ir palygini su Lietuvos profesinių sąjungų 678 tūkstančių skaičium, skirtumas tiesiog nepalyginamas. Bet reikia turėti mintyje krašto dydį ir dirbančiųjų kiekį. Lietuva turi tik apie 3 milijonus gyventojų, o Jungtinės Amerikos Valstijos apie 185 milijonus. Lietuvoje vienam milijonui gyventojų atstovauja apie 226,000 profesinių sąjungų narių, tuo tarpu Amerikoje milijonui gyventoju atstovauja tik apie 860,300 darbo unijų narių. Dr, žinoma, reikia turėti mintyje ir tą faktą, jog mūsu Amerika daug industriališkesnė šalis negu Lietuva, tuo būdu proporcionališkai čia daug didesnis procentas pramoninių darbininkų. Valstiečiai nei Lietuvoje, nei čia neįeina į profesines sąjungas.

Veiklos išsiplėtimas

Arba, pavyzdžiui, skaitome, kad Lietuvoje "profesinių sąjungų rūpinimosi dėka per dvejus metus įsteigti 209 nauji felčerių-akušerių punktai, 45 iš jų—įmonėse (dirbtuvėse)." Gaila, kad nepasakyta, kiek šiandien iš viso Lietuvoje profesinių sąjungų rūpinimosi dėka veikia tokių punktų.

Toliau:

"Profesinės sąjungos stiprina visuomeninius pradus gamyboje. Įmonėse dabar jau veikia apie 200 visuomeninių konstravimo biurų, kuriuose visuomeniniais pagrindais dirba daugiau kaip **1,500 geriausių inžinierių-entuziastų.**

1960-1961 metais pastatyta, ir profsąjungų komitetai tai paskirstė, 1,115,000 kvadratinių metrų gyvenamojo ploto.

Profesinės sąjungos nuolat rūpinasi darbo žmonių sveikatingumu, jų kultūringu poilsiu. 1962 metais respublikos profsąjungos pasiųs į sanatorijas, poilsio namus ir profilaktoriumus 42.3 tūkstančio darbininkų ir tarnautojų — beveik 10,000 daugiau, negu ankstesniais metais.

Dabartiniu metu profesinių sąjungų sporto draugijose yra daugiau kaip 100 tūkstančių sportininkų."

Tai matote, kokia stebėtinai plati profesinių sąjungų veiklos apimtis. Apie nieką panašaus mūsų Amerikos profesinės sąjungos nė sapnuoti iki šiol negalėjo.

Netenka abejoti, jog, pasiremiant VI suvažiavimo diskusijomis ir nutarimais, Tarybų Lietuvos profesinių sąjungų veikla dar daugiau padidės. Lietuvos profesinės sąjungos neatsiliks nuo kitų tarybinių respublikų profesinių sąjungų istorinėje naujojo gyvenimo statyboje.

A. Bimba

A. PUŠKINAS

Pasistačiau paminklą

EXEGI MONUMENTUM

Sukūriau sau paminklą ne ranka statytą.
Jo liaudis neapleng, minėdama mane.
Aukščiau už Aleksandro statinio granitą
Jis kyla galva neklusnia.

Ne, visas aš nemirsiu. Lyroje skambėjus,
Dvasia toliau gyvens ir dulkėj neišnyks,
Ir būsiu tol garsus, kol, kūnui sutrūnėjus,
Bent vienas dainius žemėj liks.

Ir plis šlovė mana po Rusiją netrukus,
Ir kiekviena kalba ištart mane panūs:
Ir slavas išdidus, tunguzas ir kalmukas,
Ir šiaurėj Suomijos sūnus.

Ir niekad nepaliaus tauta manęs branginti,
Kad lyra kėliau aš gerų jausmų daugiau,
Kad laisvę aš ėmiau žiauriais laikais garsinti,
Malonės puolusiems šaukiau.

O mūza, būk klusni tu dieviškam liepimui,
Nesiekdama karūnos, nebijok spyglių.
Būk lygiai atlaidi gyrimui ir peikimui,
Ir nesiginčyk su kvailiu.

Išvertė *Mykolaitis-Putinas*

Ten, kur įvyko poeto Puškino dvikova

Praėjo šimtas dvidešimt penkeri metai, kai žuvo rusų poezijos genijus Aleksandras Sergejevičius Puškinas. Galvodami apie poetą, mes nejučiom šiandien mintimis nuklystame į 1837 metų žiemą, ir mūsų vaizduotėje iškyla tos tragiškos dienos paveikslas.

... Virš Peterburgo ir jo apylinkių sklaidosi žiemos sutemos. Nuo nedidelės giraitės, esančios prie Juodojo upelio, netoli Kolomiagų plento, juda rogės.

Ką tik pasibaigė Puškino dvikova su Dantesu. Puškino sekundantas Danzasas, nugriaudėjus šūviams, pašaukė vežiką ir drauge su juo pradėjo ardyti tvorą, kuri trukdė rogėms privažiuoti prie tos vietos, kur gulėjo sužeistas poetas. Abu labai atsargiai pasodino jį į roges; Danzasas įsakė vežikui važiuoti žingine, o pats ėjo šalia rogių.

"O sniegas tuo tarpu baigė užpustyti takelį dykvietėje už Juodojo upelio", — rašė Danzasas.

Kas žino, gal ir būtų išnykęs tas takelis, būtų jis užmirštas, jeigu ne didžioji liaudies meilė savo dainiui.

Poeto draugai, visa Rusijos šviesuomenė stengėsi įamžint Puškino atminimą. Tapo šventa ir ta vieta, kur įvyko dvikova, kur buvo pralietas poeto kraujas.

Šiandien negalima tiksliai atsekti, kada pirmą kartą šita vieta buvo pažymėta, negalima taip pat atsekti ir vardo to žmogaus, kuris pirmas tai padarė. Tačiau jau praeito šimtmečio viduryje čia buvo įkalta juoda lentelė su užrašu: "Ties šia vieta krito mirtinai sužeistas dvikovoje A. S. Puškinas".

Nuo to laiko spaudoje pradėjo atsirasti žinučių apie kuklius paminklus aikštėje už Juodojo upelio.

1858 metais knygų leidėjas J. A. Įsakovas, norėdamas kaip priedą prie Puškino raštų duoti piešinį tos vietos, kur įvyko dvikova, kreipėsi į poeto sekundantą Danzasą, prašydamas parodyti dvikovos vietą. Danzasas noriai sutiko ir jie nuvyko prie Juodojo upelio...

Isakovas labai apgailestavo, kad ši teritorija nėra saugoma, kad iškirsti medžiai ir liko tik du trys beržai, gal būt, vieninteliai tragiškojo įvykio liudininkai. Atsisakęs nuo sumanymo užsakyti piešinį, knygų leidėjas laikė "savo šventa pareiga paskelbti duomenis, gautus iš Danzaso".

Pirmieji aikštę už Juodojo upelio nupiešė dailininkai I. Krinickis ir V. Reingartas. Šių dailininkų piešiniai, nupiešti iš natūros, tapo vertingais dokumentais...

Artėjo Puškino mirties penkiasdešimties metų sukaktis.

1887 metų sausio 27 dieną, antroje dienos pusėje, pagyvėjo snieguotas, beveik visados tuščias kelias į Kolomiagas. Antrą valandą dienos visas kelias buvo nustatytas rogėmis. Čionai atvyko Aleksandro vardo licėjaus vyresnieji auklėtiniai, vadovaujami direktoriaus. Atvyko Puškino sūnus, rašytojai, žurnalistai... Žurnalas "Vsemirnaja iliustracija" taip aprašė šį įvykį:

"Susirinko daugiau kaip tūkstantis žmonių, — neseniai įrengta pakyla negalėjo visų susirinkusiųjų sutalpinti, ir daugeliui, nors pūtė žvarbus ir skvarbus vėjas, teko stovėti sniege... Trys dainininkų chorai sutemose po atviru dangumi, vidury snieguoto lauko ir gausios minios, giedojo — ir ore sklido graudžių giesmių garsai toje vietoje, kur prieš penkiasdešimt metų krito kaip auka... didysis poetas".

Tada gedulingame susirinkime, nors ir buvo nutarta pastatyti atitinkamą paminklą, aikštė už Juodojo upelio vis tiek ilgą laiką liko apleista ir nebuvo pažymėta vertingu paminklu, kol šalies šeimininku netapo liaudis.

Nuo pat pirmųjų Tarybų Valdžios metų šio Puškino kampelio populiarumas neparastai išaugo. 1936 metais laikraštis "Krestijanskaja pravda" pranešė, kad vieta, kur vyko Puškino dvikova, gražiai sutvarkyta ir apsodinta žalumynais, gėlėmis, joje nutiesti gražūs takeliai.

1937 metais, kai sukako 100 metų nuo Puškino mirties, poeto atminimo pagerbimas iš tikrųjų tapo visaliaudiniu. Visa šalis ruošėsi šiai datai. 1937 metų vasario 8 dieną skvėre prie Juodojo upelio buvo atidengtas monumentalus paminklas-obeliskas, sukurtas pagal architekto A. P. Lapirovo projektą. Jis papuoštas bronziniu Puškino bareljefu. Ant obelisko užrašas: "A. S. Puškino dvikovos vieta. 26. V. 1799 — 29. I. 1837".

Jau seniai skvėras, įrengtas tenai, kur vyko Puškino dvikova, pasidarė lyg ir savotiška Leningrado priemiesčių dalimi. Asfaltuotu keliu apskritus metus čionai važiuoja autobusai, atveždami ekskursantų iš visų Tėvynės kampelių. Taip pat daug svečių atvyksta iš užsienio. Visi jie eina prie obelisko, susikaupę ir tylūs sustoja prieš paminklą Aleksandrui Sergejevičiui Puškinui, vienam didžiausių Rusijos sūnų.

V. Zažurila

Redakcijos Atsakymai

A. Seitz, Temple Hills, Md. — Klausiate t. v. "Lietuvos atstovybę" Washingtone, iš ko ji gyvena, kur gauna pinigus. Ji "verčiasi" iš Lietuvos "užšaldytų" pinigų. Kaip žinia, po 1940 metų, pasikeitus Lietuvoje visuomeninei santvarkai, Valstybės departamentas "užšaldė" čia buvusius Lietuvos valstybės pinigus — negrąžino jų Lietuvai, Tarybų Lietuvos nepripažino. Dabar iš tų pinigų tunka "atstovybė," kuri Lietuvos žmonių nebeatstovauja. Iš tų pinigų gražiai "verčiasi" ir "konsulatai."

T. Vasariui, Brockton, Mass. — Knygos "Hitlerinė okupacija Lietuvoje" pardavimui neturime. Norint ją gaut, reikėtų kreiptis į Lietuvą — gal pas gimines ar bičiulius, paprašant, kad jie prisiųstų.

SIŪLO TVERTI TREČIĄ UNIJŲ SĄJUNGĄ

Belgradas. — Jugoslavijos spaudoje prasidėjo agitacija, kad neutrališkų valstybių darbo unijos sutvertų trečią tarptautinę sąjungą. Dabar Vakarų kontrolėje yra Tarptautinė Darbo Konfederacija, socialistinių šalių unijos sudaro Pasaulinę Darbo Unijų Federaciją.

VAIKUČIAI MOKOMI ANGLŲ KALBOS

Gražios iniciatyvos ėmės Vilniaus S. Nėries vardo vidurinės mokyklos pedagogų kolektyvas. Mokiniams jau nuo pirmųjų klasių dėstoma svetima kalba.

Nuotraukoje: mokytoja K. Nazarienė anglų kalbos pamokoje.

Nauji raštai

"Grožinė literatūra 1940—1960"

Ši 476 puslapių knyga — raktas į kitas knygas. Sakytum, Lietuvos Grožinės literatūros leidyklos tarp 1940 ir 1960 metų išleistų knygų sąrašas bei katalogas su visais smulkiais nurodymais apie jas.

Ar žinote, kiek LTSR Grožinės literatūros leidykla per tuos 20 metų išleido skirtingais pavadinimais knygų? Ogi 3,776! Tai apima grožinę literatūrą, literatūros kritiką, atsiminimus, apybraižas, tautosaką, literatūrą vaikams, muziką, teatrą, saviveiklą, dailę. Ar gi tai ne milžiniškas darbas?!

Turime suprasti, jog tai tik Grožinės literatūros leidyklos išleistos knygos. O kur kitos leidyklos!..

Ši knyga skiriama aišku, ne eiliniam skaitytojui, o daugiausia bibliotekoms ir mokslo staigoms, dėl to jos ir tiražas tik 4,000 egz. Knygą paruošė A. Račienė, R. Janauskaitė, A. Kirlytė, R. Šilinis ir D. Talijūnaitė. Redagavo I. Jurevičiūtė. Knygos gale telpa išsami pavardžių rodyklė.

"Grožinė literatūra 1940-1960" — vertingas leidinys.

"Lietuvių Literatūros Istorija"—Tretysis tomas

Vienas didžiųjų kultūrinių darbų, kuriuos Lietuvos mokslo darbuotojai tarybiniais metais pradėjo dirbti —lietuvių literatūros istorijos parašymas ir leidimas. Tauta be savo rašytos istorijos, be savo literatūros istorijos skaitoma atsilikusia kultūroje.

Savo išsamios istorijos ir savo literatūros istorijos paruošimu ir išleidimu lietuvių tauta rimtai susirūpino tik tarybiniais metais. Lietuvos Mokslų Akademijos Istorijos institutas rašo ir atskirais tomais leidžia Lietuvos istoriją, o Mokslų Akademijos Kalbos ir Literatūros institutas ruošia ir leidžia lietuvių literatūros istoriją. Pridėti galima dar ir tai, kad pastarasis institutas ruošia ir leidžia atskirais tomais Didįjį lietuvių kalbos žodyną. Tai milžiniški darbai, reikalingi gigantiškų pajėgų. Bet lietuvių tauta tokių pajėgų jau turi!

Pirmasis "Lietuvių literatūros istorijos" tomas, skirtas feodalizmo epochos lietuvių literatūrai nušviesti nuo XIV-ojo šimtmečio vidurio iki IX-ojo vidurio— buvo išleistas 1957 metais.

Antrasis tomas, nušviečiąs lietuvių literatūrą nuo 1861 iki 1917 metų, buvo išleistas 1958 metais.

Trečiasis tomas nušviečia lietuvių literatūros vystymąsi nuo 1917 iki 1940 m. Bet šio laikotarpio lietuvių litaratūra jau tiek išaugo, kad į vieną knygą jos nušvietimas nebesutilpo: 1961 metais išėjo tik viena stambi, 648 psl. knyga, o kita išeis už mėnesio kito.

Ketvirtasis tomas bus išimtinai lietuvių tarybinei literatūrai — jos vystymuisi, jos augimui, jos reikšmei nušviesti.

Kas gi pasakojama Trečiojo tomo pirmojoje knygoje? Kas jos autoriai?

Šio tomo autoriai: K. Korsakas, V. Galinis, J. Lankutis, K. Doveika, J. Žekaitė ir L. Gineitis. Vyriausias redaktorius akademikas K. Korsakas.

Brandų ir labai įdomų veikalui įvadą parašė akad. K. Korsakas, nušviesdamas lietuvių literatūros buitį buržuazijos valdymo metais — "nepriklausomybės metais." Pasiremdamas pačių anometo rašytojų ir literatūros kritikų citatomis, K. Korsakas parodo rašytojų padėtį, tas apverktinas sąlygas, kokiose literatūrą turėjo pasireikšti. Skurdo rašytojai, skurdo jų kūryba.

I-ajame ir II-ajame skyriuose V. Galinis duoda išsamią apžvalgą specifiškų visuomeninių-politinių sąlygų lietuvių literatūrai reikštis, knygai plėtotis, ir t. t.

Išsamūs skyriai apie Juozą Tumą-Vaižgantą, Vincą Krėvę - Mickevičių, Antaną Vienuolį - Žukauską, Liudą Girą, Balį Sruogą, Kazį Binkį, Vincą Mykolaitį-Putiną. Telpa analizė pasireiškusių estetizmo, dekadentizmo, simbolizmo ir ekspresionizmo autorių ir jų raštų.

Dvyliktasis skyrius kalba apie S. Čiurlionienės, P. Vaičiūno ir A. Lasto kūrybą.

Kaip pirmieji du "Lietuvių literatūros istorijos" tomai, taip ir trečiasis (pirmoji jo knyga) labai turiningi ir vertingi kiekvienam, kuris nori susipažinti su lietuvių grožinės literatūros praeitimi, su jos kūrėjais. "Lietuvių literatūros istorija," žinoma, vyriausiai skiriama aukštosioms mokykloms, bet nepadarys klaidos, pastudijavęs ją ir eilinis lietuvis, nežiūrint, kur jis begyventų, besidomįs tuo, ką davė lietuvių tautai grožinės literatūros meistrai.

Manau, kad neužilgo mes susilauksime išsamesnės-platesnės šio "Literatūros istorijos" tomo apžvalgos - recenzijos. Prašau gerb. Mikromegą talkon.

Knyga išleista 20,000 egz. tiražu. Kaina 1 rublis 95 kapeikos.

R. Mizara

Gyvačių yra virš 2,500 rūšių

Pasaulyje yra virš 2,500 gyvačių veislių. Jų yra mažų ir didelių, jūrų, miškų, raistų, sausumų ir paprastų laukų. Iš to skaičiaus apie 300 veislių yra nuodingų, arti 200 pavojingų.

Daugumoje jos veisiasi šiltuose kraštuose Azijoje, ypatingai Indijoje nuo jų kiekvieneriais metais žūva apie 50,000 žmonių. Mat, ten yra nesąmoningų papročių

Havajų salose gyvačių visai nėra. Long Island saloje jų randasi apie 15 veislių, bet visos nepavojingos —"farmerskos"

CIKLONAI, TAIFŪNAI IR URAGANAI

Uraganai įvyksta rudenį, į Šiaurę nuo Žemės pusiaujo (ekvatoriaus). Jie prasideda Atlante ir įsiveržia į sausžemį.

Ciklonai, tai didelės vėjų ir lietų audros. Jie siaučia tropikuose.

Taifūnai siaučia Pietinėje pusėje nuo Žemės pusiaujo, dažniausiai pietryčių Azijoje. Uraganų vėjai sukasi į dešinę, o taifūnai į kairę pusę.

Trumpai apie ekonominę būklę kai kuriose šalyse

● Tarybų Sąjungoje šiuo metu išleidžiama 21 centrinis, 580 respublikinių, kraštų ir sričių, maždaug 4,000 miestų, rajoninių, tarprajoninių ir daugiau kaip 5.-000 daugiatiražinių laikraščių, daugiau kaip 900 visuomeninių-politinių, literatūrinių-meninių, mokslinių ir gamybinių žurnalų.

● Trybų Sąjungoje kiekvieną minutę išlydoma 134.4 tono plieno; iš to plieno kiekio galima pagaminti 44 didelius sunkvežimius.

● Po 20 metų Tarybų Sąjunga pagamins dvigubai daugiau pramonės gaminių negu visas ne socialistinis pasaulis.

● Kasmet viduti n i š k a i Tarybų Sąjungos pramonės produkcija padidėjo 10.5%.

● 1980 metais Tarybų Sąjunga pagamins 1.5 karto daugiau elektros energijos negu šiandien pagaminama visose kitose šalyse k a r t u paėmus.

● Plieno išlydymas per pastaruosius šešerius m e t u s Tarybų Sąjungoje kasmet padidėja 25 milijonais tonų (tai gerokai daugiau negu Anglija išlydo per metus).

● Pastaraisiais m e t a i s TSRS buvo išarta 41.8 mil. hektarų plėšininių žemių; šis plotas lygus visos Lenkijos ir Vokietijos Demokratinės Respublikos teritorijai kartu paėmus.

● Aukštosios mokyklos Tarybų Sąjungoje išleidžia trigubai daugiau inžinierių negu JAV mokyklos.

● Darbo našumo kilimas Tarybų Sąjungoje. Ikirevoliucinėje Rusijoje darbo našumo lygis pramonėje siekė tik 11% JAV darbo našumo lygio, 20% — A n g l i j o s, 21% — Vokietijos, 30% — Prancūzijos. Nuo to laiko praslinko mažiau kaip 50 metų, ir TSRS darbo našumo lygiu pramonėje pralenkė Angliją, Prancūziją, Vakarų Vokietiją ir kitas Vakarų Europos šalis. Žymiai sumožėjo darbo našumo lygio atotrūkis, palyginus su JAV. Per laikotarpį nuo 1913 m. iki 1960 m. darbo našumas T S R S pramonėje padidėjo 11.4 k a r t o, tuo tarpu kai JAV-ose per tą patį laiką padidėjo tik 3 kartus, Prancūzijoje — 2.5 karto, o Anglijoje—1.6 karto.

● Socialistinių šalių pramonės produkcija padidėjo 1960 metais, palyginus su 1959 metais, šitaip: Bulgarijoje — 13.4%, Čekoslovakijoje—11.7, Korėjos Liaudies Demokratinėje Respublikoje — 16, Lenkijoje — 10.9, Mongolijoje — 27.3, Rumunijoje — 16.9, Vokietijos Demokratinėje Respublikoje—8.3%. Socialistinių šalių pramonė 1960 metais pagamino 8 kartus daugiau produkcijos negu iki antrojo pasaulinio karo. 1960 metais socialistinėms šalims teko 36% pasaulinės pramonės gamybos.

● 1960 metais Čekoslovakijoje buvo pastatyta 74,700 butų, Vokietijos Demokratinėje Respublikoje — 64,-661, Rumunijoje—23 tūkstančiai butų (tik iš valstybinių fondų), Lenkijoje — 296,700 kambarių.

● Čekoslovakijoje 1965 m. bus pilnutinai automatizuota Škodos gamykla. Ji kasmet pagaminanti 100,000 lengvųjų automobilių. Dabar kas ketvirtą minutę pagaminamas vienas lengvasis automobilis "Octavia"; šie automobiliai eksportuojami į 60 pasaulio šalių.

● Čekoslovakijoje 1961 metų birželio mėn buvo parduotas milijoninis televizorius. Tuo tarpu nuo 1953 m. iki 1955 m. tebuvo parduota 42 tūkstančiai televizorių, o nuo 1955 m. iki 1960 m. 850 tūkstančių. Vien tik 1960 metais buvo parduota 301 tūkstantis televizorių. Dabartiniu metu kiekviena ketvirta š e i m a turi televizorių, o 1965 m. turės kiekviena antra šeima.

● Mongolijos Liaudies Respublikoje d a b a r išleidž i a m a 30 laikraščių ir maždaug 20 žurnalų. Iki revoliucijos (1921 m.) Mongolijoje tebuvo tik viena spaustuvė. Dabar jų yra 20. Ulan-Batore pastatytas didžiulis poligrafijos kombinatas.

● Žemės reforma Kuboje. Per pastaruosius dvejus metus Kubos valstiečiams buvo išdalyti 31,425 žemės sklypai. Šalies žemės ūkyje dabar yra 622 kooperatiniai ir 263 kolektyviniai ūkiai, kuriuose dirba 2 1 8, 4 4 8 žmonės. Iš bendro 7 milijonų hektarų ariamojo ploto 29.1% tenka kolektyviniams ūkiams, 11.8%—k o o p e r a t i n i a m s ūkiams ir 59.1%—smulkiems indidividualiems valstiečiams.

● Vergovinė afrik i e č i ų darbininkų padėtis P i e t ų Afrikos Respublikoje. Afrikiečių darbo užmokestis 5-7 kartus mažesnis už baltųjų darbo užmokestį. Daugiausia apmokami afrikiečiai darbininkai t e g a u n a perpus mažiau kaip mažiausiai apmokami baltieji darbininkai. Jie gyvena baisiose sąlygose ir turi mokėti ne mažiau kaip 30-35% šeimos pajamų už butą.

Afrikiečių darbininkų gyvenimas mažai kuo skiriasi nuo katorgininkų gyvenimo. 1.2 milijono afrikiečių, dirbančių kalnaka s y b o s, sunkiojoje ir apdirbamojoje pramonėje, transporte, ne tik neturi teisės įsteigti legalių profesinių sąjungų, bet ir jiems neleidžiama dirbti kvalifikuotų darbų. Pagal įstatymus bet kokį kvalifikuotą darbą tegali dirbti tik baltieji darbininkai.

● Pietų Afrikos Respublikoje Anglijos monopolijos yra įdėjusios 1,000 milijonų svarų sterlingų, o JAV monopolijų kapitalo įdėjimai per pastaruosius metus pasiekė 400 milijonų svarų sterlingų.

● Afrikos žemynas pateikia 00% pasaulinės deimantų gavybos (neskaitant socialistinių šalių), kobalto — 81%, aukso—50%, chromo — 40%, mangano — 36%, vario%—27%, stibio—42% ir fosfatų 32%. Aukso gavyba Afrikoje yra didesnė negu JAV-ose ir Kanadoje kartu paėmus. Afrikos žemyne sutelkta daugiau kaip 40% pasaulio hidroenergetinių išteklių. Afrika—svarbus medvilnės, kavos, kakavos, palmių, žemės riešutų aliejaus ir kitų žemės ūkio produktų tiekėjas.

● Per pastaruosius šešerius metus žemės ūkio produktų, išvežamų iš Afrikos, kainos pakilo 11%, tuo tarpu kai importuojamų iš kapitalistinių šalių prekių kainos pakilo 42%.

● Anglijoje k a s m e t dėl sutrūnijimo ir senatvės 68 tūkstančiai namų nustoja buvę tinkami gyventi. Prieš šešerius metus vyriausybė Anglijoje ir Welše pripažino netinkamais gyventi 847 tūkstančių namų. Nuo to laiko 281 tūkstantis namų buvo sugriauta. Tačiau per tą laiką į netinkamų gyventi namų skaičių pateko dar 5 dešimtadaliai m i l i j o n o namų. Skačiuojama, kad Anglijai kasmet reikia vidutiniškai 330 tūkstančių naujų namų, o tuo tarpu pastatoma tik 270 tūkstančių namų.

● Amerikos monopolijos už įdėtus Afrikoje kapitalus g a u n a milžiniškus pelnus. Kiekvienas įdėtas doleris per t r u m p ą laiką duoda du - tris arba net daugiau dolerių pelno. Amerikos ekonomistų duomenimis, JAV kapitalo įdėjimai Afrikoje prieš antrąjį pasaulinį karą siekė 200 milijonų dolerių, 1950 metais — jau 500 milijonų dolerių, o 1958 metais — daugiau kai 1 bilijoną dolerių. Dabartiniu metu JAV kapitalo įdėjimai siekia daugiau kaip 4 bilijonus dolerių.

● Streikai kapitalistiniame pasaulyje. 1958 metais visame kapitalistiniame pasaulyje streikuose dalyvavo 22.4 miliono žmonių. Politiniuose streikuose dalyvavo apie 10 milijono žmonių, t. y. apie 43% v i s ų streiko dalyvių.

1960 metais visame kapitalistiniame pas a u l y j e streikavo 53.2 m i l i j o n o žmonių. Politiniuose streikuose dalyvavo 41 milijonas (73% visų streikavusių).

(Iš žurnalo "Liaudies ūkis")

V. Sidenka

ANGOLA UGNYJE

(Pabaiga)

Salazariškieji vadeivos Saugumo Tarybos posėdyje, jei taip galima išsireikšti, buvo viešai išplakti. Apgailėtinas Portugalijos atstovo vapaliojimas negalėjo paneigti nė vieno žodžio iš tarybinio delegato ir eilės Azijos ir Afrikos šalių delegatų kalbų, kuriomis jie pasmerkė kolonizatorių siautėjimą Angoloje. Portugalijos kolonijinės politikos bičiuliai iš NATO neišdrįso, bent atvirai, jos ginti. Tokios taktikos kolonizatoriai griebėsi dar ir dėl to, kad jie norėjo išvengti atsakomybės už Angoloje vykdomas piktadarybes, kurias jie pagrįstai turi pasidalyti su Salazaro klika. Be svarbiausių NATO šalių paramos, Portugalija vargu ar galėtų taip ilgai laikyti pajungtas Angolos ir kitų kolonijų tautas. Už padėtį Angoloje nemaža atsakomybės dalis taip pat tenka Amerikos ir kitoms užsienio monopolijoms, dalyvaujančioms plėšiant šios šalies gamtos turtus ir išnaudojant jos gyventojus. Taikių Angolos gyventojų krauju aptaškyti mundieriai ir Amerikos kariaunos, įdavusios portugališkiems kolonizatoriams ginklus su ženklu "apgaminta Jungtinėse Amerikos Valstijose." "Visiškai aišku,—pabrėžė savo kalboje Saugumo Tarybos posėdyje tarybinis atstovas V. Zorinas,— kad portugališkieji kolonizatoriai kol kas išsilaiko Afrikoje ir Azijoje dėl to, kad jie gauna tiek moralinę, tiek ir materialinę savo galingesnių NATO sąjungininkų paramą."

"Saugumo Tarybos pareiga šiuo metu, —pareiškė toliau V. Zorinas, — imtis priemonių pažabcti portugališkuosius kolonizatorius, kad būtų galima praktiškai įgyvendinti Generalinės Asamblėjos deklaracijos apaie nepriklausomybės suteikimą kolonijų šalims ir tautoms nuostatus." Tarybų Sąjunga parėmė Liberijos, JAR ir Ceilono rezoliucijos projektą, kuriame buvo keliamas klausimas, kad Saugumo Taryba turi imtis skubių priemonių ryšium su nusikalstamais portugališkųjų kolonizatorių veiksmais Angoloje; kartu buvo pažymėta eilė "trijų projekto" trūkumų. Tačiau ši rezoliucija nebuvo priimta.

Kolonijinių valstybių — Anglijos ir Prancūzijos — atstovai, balsuojant rezoliuciją, susilaikė, sužlugdė jos priėmimą. Taip portugalų budeliams vėl padėjo solidarinė atsakomybė, kuria yra susiję kolonizatoriai.

Afrikos ir Azijos šalims reikalaujant, Angolos klausimas buvo i š k e l t a s JT Generalinės Asamblėjos XV sesijoje, atnaujinusioje savo darbą 1961 metų pavasarį. Iš Asamblėjos tribūnos socialistinių valstybių, taip pat daugelio Afrikos ir Azijos šalių atstovai vėl pareikalavo, kad Jungtinių T a u t ų organizacija imtųsi ginti gyventojus afrikiečius ir padarytų galą kruvinoms kolonizatorių piktadarybėms.

Generalinė Asambblėja priėmė 36 Afrikos ir Azijos šalių rezoliuciją, kurioje Portugalija buvo raginama skubiai įvykdyti Angoloje reformas, siekiant įgyvendinti JT Generalinės Asamblėjos XV sesijoje priimtą deklaraciją apie nepriklausomybės suteikimą kolonijų šalims ir tautoms. Generalinė Asamblėja taip pat nutarė sudaryti pakomitetį iš penkių valstybių atstovų padėčiai Angoloje ištirti; apie tyrimo rezultatus pakomitetis turi per kuo trumpiausią laiką pranešti Asamblėjai.

Didelį dėmesį padėčiai Angoloje skyrė Afrikos tautų III konferencija, įvykusi 1961 metų kovo 25-30 dienomis Kaire. Jos dalyviai ragino visas Azijos ir Afrikos šalis siekti, kad Portugalija įvykdytų Angolos atžvilgiu JT Genaralinės Asamblėjos XV sesijos deklaraciją apie nepriklausomybės suteikimą kolonijų šalims ir tautoms. "Su pasipiktinimu sužinojusi,—sakoma konferencijos rezoliucijoje,—kad 1961 metų vasario 5 dieną Luandoje, vykdant represijas, reakcinės jėgos nužudė 3 tūkstančius Angolos gyventojų, konferencija nutaria paskelbti vasario 5 dieną solidarumo su tautomis, kovojančiomis prieš žiaurų portugališkąjį kolonializmą, diena."

Angoliečių tauta aiškiai supranta, kad ji galės įsigyti nepriklausomybę tiktai kovodama, plačiai mobilizuodama liaudies mases ir stiprindama kovingas patriotines jėgas, stiprindama budrumą prieš neokolonizatorių intrigas, taip pat viso pasaulio tautų, ypač Azijos ir Afrikos tautų, aktyvios ir konkrečios pagalbos dėka. Tai angoliečių tautos, ryžtingai kovojančios su kolonializmu, pergalės laidas.

Balandžio 18-21 dienomis Kasablankoje įvyko pirmoji Portugalijos kolonijų nacionalinių organizacijų konferencija. Aštuonių politinių partijų delegatai, atstovaujantys Angolai, San Tomei, Mozambikui ir kitoms Portugalijos kolonijoms, susirinko, norėdami apsvarstyti padėtį šiose šalyse ir paruošti bendros kovos už tų kolonijų išsivadavimą iš Portugalijos jungo programą. Pažymėjusi, kad Portugalijos vyriausybė stiprina fašistinius represijų metodus prieš kolonijų tautas, kovojančias už apsisprendimą ir nepriklausomybę, konferencija ragino siekti nacionalinių organizacijų veiksmų vienybės kovoje už "neatidėliotiną Portugalijos kolonializmo likvidavimą ir šių šalių išsivadavimą iš bet kurių engimo formų." Konferencijoje buvo taip pat numatytos konkrečios priemonės Portuaglijos kolonijų nacionalinių organizacijų bendradarbiavimui stiprinti.

Įvykiai Angoloje — naujas kolonializmo agonijos pasireiškimas ir įrodymas, kad galutinis jo krachas neišvengiamas. Angoliečių tauta nusimes neapkenčiamą kolonijinės vergovės jungą ir išeis į platų laisvo ir nepriklausomo vystymosi kelią, kuriuo jau žengia daugelis Afrikos valstybių.

Vertė *M. Joffe*

PAKĖLĖ GALVAS JAV KARININKAI

Washingtonas. — Kada 1961 m. Tarybų Sąjungos kosmonautas Gagarinas apskrido Žemę, tai Pentagono karininkai sakė: Tas galima panaudoti ir k a r u i, o JAV prieš tai neturi ginklo.

Dabar, kada JAV astronautas Glennas apskrido Žemę, tai Pentagono karininkai susitarė su gynybos sekretoriumi McNamara, kad Pentagonas ir Erdvių užkariavimo administracija veiktų bendrai.

NAUJA PUPŲ VEISLĖ

Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo i n s t i t u t o vyr. mokslinė bendradarbė V. Būdvytienė išvedė naują pašarinių pupų veislę "Aušra." Vietos sąlygomis ji toli pralenkia žinomą vokišką veislę "Herc fraje." Pupų veislė "Aušra" susilaukė aukšto pripažinimo visoje Tarybų Sąjungoje.

Nuotraukoje: vyr. mokslinė bendradarbė V. Būdvyt i e n ė prie savo išvestos pupų veislės "Aušra."

Šen ir ten pasižvalgius

Kuomet tarybinės Lietuvos liaudies teismas nuteisė du kunigus spekuliantus ir jų bendrus ilgiems metams laisvės atėmimu, tai amerikiečių klerikalų, menševikų ir fašistuojančių tautininkų spauda sukėlė sutartinį kačių koncertą, protestuodama prieš nuteisimą tų piktadarių.

Aš gerai dar ir šiandien atsimenu Smetonos prezidentavimo laikus, kuomet baisi spekuliacija Lietuvoje klestėjo, apiplėšdama liaudies darbo vaisius, o patys spekuliantai lobo ir tuko iš piktadarybių. Jų n i e k a s nesudraudė, niekas jų nearėštavo. Piktadariai vedė šmugelį laisvai — Vailokaitis, Purickis, Petrulis, Lapėnas ir kiti. Tuomet liaudies plėšikų piktadarybes buvo viešumon iškėlusi pažangioji spauda. Bet klerikališkai-tautininkiška ir menševikų spauda ir tuomet užsičiaupusi lūpas tylėjo. Reiškia, pritarė spekuliacijai.

Smetona, bėgdamas į užsienį, pasigrobė iš valstybės banko 100,000 dolerių liaudies pinigų ir išsivežė. Ir kai kurie kiti Lietuvos "laisvintojai" tais pinigais gerai pasinaudojo.

—:—

Philadelphijoj medicinos daktarų draugijos konferencijoj pirmininkaujantis d-ras P. S. Friedmanas nuoširdžiai maldavo savo kolegų, kad jie teiktų medicininę pagalbą nužemintomis kainomis žmonėms — seneliams ir kitiems ligų prispaustiems, kurie neišgali užsimokėti. Kai kurie daktarai atsiliepė prielankiai ir pasižadėjo nuženinti kainas. O kiti, griežtai protestuodami, pareiškė: Tegul prezidentas Kenedis užmoka už biednų ir senelių gydymą, nes jis kišasi į daktarų reikalus.

—:—

Mes, eiliniai piliečiai, kiek išgalėdami vengiame ir net bauginomės kuo nors prasižioti prieš šalies įstatymus. O jeigu kai kurie prasikalstam, tai b ū n a m nubausti. O pietinių valstijų didieji nusikaltėliai ne tik prieš įstatymus, bet ir prieš žmoniškumo pagrindines teises, vaikščioja laisvi, nenubausti. Jau aštuoneri metai, kai aukščiausias šalies teismas išnešė savo nuosprendį, kad visoje šalyje visos viešosios mokyklas turi būti desegreguotos. Bet ar nors vienas rasistas paklausė aukščiausiojo teismo patvarkymo? Ne! Ligi šios dienos dar randasi virš 2,000 segreguotų mokyklų.

—:—

Kuomet prezidentas Kenedis ir Kongresas nepritarė duoti federalės paramos parapijinėms mokykloms, tuomet Niujorko kardinolas Spellmanas pradėjo įžūliai atakuoti prezidentą ir kongresą. Argi tas jėzuitas pamiršo, kad šioj šaly bažnyčia atskirta nuo valstybės? Gerai, kad v a l d i š k u o s e sluoksniuose dar r a n d a s i budėtojų apsaugojimui šalies konstitucijos.

—:—

JAV Senate yra įneštas bilius, kad federalinė valdžia pasirūpintų pastatymu patogių seneliams gyvenamųjų namų, nes dabar daugelis senelių gyvena lūšnynuose ir jų būklė apgailėtina. O jie per ilgų metų savo sunkų darbą paliko nemažą šaliai indėlį.

Dar neperseniai mūsų šalies aukštosios pakopos valdininkai ir žymūs visuomenės veikėjai sakydavo, kad moterų vieta tik virtuvėj prie valgių gaminimo ir kitų namų ruošos darbų. Bet šiandien 3 procentai moterų mokytojauja viešosiose mokyklose ir apie 50 procentų moterų mokytojų ištekėję. Be to, daugelis moterų yra gydytojų, chemikių, advokačių ir kitokių aukšto mokslo profesionalių. Ir moterys atlieka savo pareigas taip pat gerai, kaip ir vyrai. Kokia ironija!

—:—

Kažkodėl Lietuvos "laisvintojai" pageidauja, kad Tarybų Lietuva ir vėl būtų šaudoma ir deginama. Aš negaliu niekaip išgalvoti, kokia nauda būtų tiems pasiutėliams, Lietuvos "laisvintojams," iš savo krašto baisios katastrofos? Lietuva daugelį kartų buvo šaudyta ir nesušaudyta. Deginta ir nesudeginta. Šiandien Lietuva kuriasi sau laimingesnį ir šviesesnį rytojų, apie kokį "vaduotojai" niekuomet nė nesusapnavo.

—:—

J. Edgar Hoover, slaptosios policijos galva, tik apie prieš mėnesį džiūgaudamas pasakė, kad šiai šaliai didžiausias pavojus tapo pašalintas. "Didžiausias šalies priešas komunizmas" jau esąs nugalėtas. O dabar, kalbėdamas Valley Forge, Jurgio Washingtono dieną, jis vėl bauginasi, kad "didelis raudonasis pavojus" vėl gręsia mūsų šaliai...

—:—

Philadelphijos vidurinėse mokyklose bus neužilgo pradėti nauji kursai. Specialūs mokytojai ekonomistai dėstys ekonomijos mokslą ir bendrai "aiškins komunizmą." Taip paskelbė viešųjų mokyklų taryba.

Pregresas

SENA PASAKA

Washingtonas. — JAV Federalinė aviacijos agentūra vėl pakartojo, kad lėktuvai neskrajotų ž e m i a u 1,000 pėdų virš gyvennamių. Bet tai jau buvo paskelbta ir prieš kelerius metus, gi lėktuvai vis skrai do "kaminus vartydami."

Šiuo kartu Queens gyventojai, New Yorko dalies, apskundė lėktuvų kompanijas, reikalaudami $2,000,000 atlyginimo, nes l ė k t u v ų skrajojimai nupuldė n a m ų vertę.

"KREMLIAUS KURANTAI"

Vilniaus Valstybiniame rusų dramos teatre įvyko N. Pogodino pjesės "Kremliaus kurantai" premjera.

V. Lenino paveikslą sukūrė RTFSR nusipelnęs artistas A. Karantajevas.

Nuotraukoje: scena iš spektaklio. V. I. Leninas—RTFSR nusipelnęs artistas A. Karantajevas, inžinierius Zabielinas —RTFSR nusipelnęs ortistas L. Riteris.

Scranton, Pa.

Prieš porą metų buvo spaudoje rašyta, kad mūsų miestas yra trečias visoj valstijoje, kur šeimynai iš keturių žmoniškam pragyvenimui per metus reikalinga nemažiau kaip $5,673. Bet štai cenzo biuras paskelbia skaitlinėmis, kad Scrantone yra 1,458 šeimynos, kurios neturi nė po vieną tūkstantį metinių įeigų. Ot, ir gyvenk žmoniškai, jei nori! Bet yra "biskelį" ir geriau gyvenančių šeimynų, kurios "susikrapšto" metinių įeigų net per virš po $25,000. Tai, žinoma, nedaug, tik 256 šeimynos, kurios gyvena tikriausai pagal "American way". Vienok tasai cenzo biuras nepasako, kiek yra šeimynų, kurių metinės įeigos nesiekia nė dviejų tūkstančių, o tokių yra dauguma.

— — —

Prieš apie desėtką metų Scranton Transit Co., nenorėdama suteikti darbininkams kiek geresnes darbo sąlygas, pasiskelbė bankrutuojanti ir pasidavė į perėmėjo (receiver) rankas. Perėmėju teismas paskyrė advokatėlį Harry Weinberg. Atrodė, jog tai buvo iš anksto suplanuota, nes minėtasis advokatėlis gyveno, rodos, Baltimore, Md.

Minėtosios transito kompanijos prezidentas negalėjo išsilaikyti iš $12,000 metinės algos ir kompanija bankrutavo, gi naujasis perėmėjas iš pirmos dienos, užėmęs savo pareigas, pasiskyrė sau algą 25,000 dolerių. Teisėjas jam algos neskyrė, tai ir nieko negalėjo padaryti. Harry Weinbergas greitai iš to surado išeitį. Jis taip sutvarkė busų važiuotę, kad šiandien negali žinoti, kada gali gauti busu nuvažiuoti į miesto centrą, ar kur kitur: busai kursuoja tik tada, kada yra gana keleivių. O sekmadieniais ir šiaip šventadieniais — nė nebandyk.

Iš pranešimų pasirodo, kad minėtasis gaivalas turi apžiojęs net ir Dallas, Tex., ir Honolulu, Hawaii, trnsito biznius į savo neprisotinamas žiotis.. Tai gaivalas, kuris vis ieško būdų, kaip "American way" plėšt sau lobį.

Pasirodo, kad jis New Yorke su Penktosios Avenue busų transito kompanija pasimojo padaryti tą patį, ką jis yra padaręs pas mus Scrantone. Bet turbūt jo užmojis New Yorke taip neišeis, kaip jis tikėjosi.

Šis gaivalas ir daugiau ką turi apžiojęs. Štai netoli nuo Scrantono, Clark Summit miestelyje, pasigrėbė nemažai žemės ir pradėjo statyti turgavietę ("shopping center"). Čia jam teko susidurti irgi ne taip, kaip jis manė. Čia reikėjo pravesti didelės srutų rynos ir vandentiekiai, tai jis tikėjosi, kad miestelis, iš žmonių surinktomis taksomis, jam tai padarys, kas būt kaštavę $40,000. Bet miestelio taryba pasakė *NE*.

Vietinis dienraštis, "Scranton Times" išspausdino New Yorko streikuojančių didelį šūkį: TWU "Nuts to you, Mr. Weinberg", this is not Dallas, Scranton, Honolulu." Taip ir reikia tokiam sutvėrimui!

I. V.

Cleveland, Ohio

L.L.D. 15-tos Apskrities konferencija šaukiama gegužės 6 dieną. Ji įvyks Clevelande, LDS klubo svetainėje, 9305 St. Clair Av. Pradžia 10 valandą ryto. Kad tinkamai pasiruošti konferencijai, apskrities sekretorius laiku išsiuntinėjo visoms kuopoms pakvietimus su nurodymais dėl delegatų išrinkimo ir tinkamo prirengimo kuopų raportų konferencijai.

Kuopų sekretoriai, gavę minimus pakvietimus, turi nevilkinant sušaukti kuopų susirinkimus, išrinkti reikiamą (ir pilną) skaičių delegatų ir tinkamai prisirengti ir dalyvauti konferencijoj.

L.L.D. 190 kuopos šiems reikalams susirinkimas įvyks sekmadienį, kovo 25, klubo svetainėje. Visi nariai kviečiami atsilankyti 3-čią valandą popiet. Baigę susirinkimą turėsime vaišes, su kuriomis galėsime gražiai praleisti svetainėje visą sekmadienio popietę.

Teko matyt pranešimus, jog kovo mėnesį bus siuntinėjama Dr. Margerio knyga — "150 Dienų Lietuvoje". Reikia tikėtis, kad iki to laiko ją gausime, tai atsilankę nariai galės ją pasiimti.

— — —

Kovo 17 dieną LDS 55 kuopa rengia vakarienę klubo svetainėje. Pradžia 6 val. vakare. Kviečiami visi. O ypatingai kuopos nariai turėtų laikyti už pareigą dalyvauti. Po vakarienės šokiai tęsis iki velumos.

J. Žebrys

Lawrence, Mass.

Širdingai ačiū

Tai jau pasibaigė "Laisvės" vajus už naujus skaitytojus, aukas ir atnaujinimą prenumeratų. Širdingai tariu ačiū visiems ir visoms, kurie pagelbėjo vajuje, kaip atnaujindami prenumeratas, taip ir gaudami aukų. Didelis dėkui ir visiems skaitytojams, kurie atsinaujino.

Nuoširdi padėka vajininkams: lowelliečiui J. Blažoniui, našviečiui V. Vilkauskui, maynardiečiui J. Gaidžiui ir kitiems.

Darbininkiška spauda nuolatos teisingai paduoda žinias iš viso pasaulio, aprašo liaudies kovas už taiką ir geresnį gyvenimą. Ypatingai daug rašo apie Lietuvos atsiekimus, apie mūbrolių ir seserų gyvenimą, atmuša visokius melus ir prasimanymus, kuriuos nesiliauja skleidę tie, kurie ten prasikalto, dirbo išvien su hitlerininkais, o vėliau pabėgo nuo liaudies teismo.

Dabar dienraštis "Vilnis" paskelbė $10,000 vajų, kad jis ir toliau galėtų išeidinėti ir tarnauti lietuvių liaudžiai. Pagelbėkime sukelti tą fondą.

Kada prieš porą metų iš Lietuvos atvyko Regina Leonaitė į Chicagą, tai vienas "Keleivio" skaitytojas pribėgo ir šaukė: "Matai, negali ten gyventi, pabėgo į Ameriką."

Dabar, kai ta mergina grįžo į Lietuvą, tai sutikęs jį pareiškiau: "Ar atsimeni, kad aš tau tada sakiau, kad ji grįš"? Jis nieko nesakęs spruko į šalį.

S. Penkauskas

New Haven, Conn.

MŪSŲ NAUJIENOS

Winchester Co. paleidžia iš darbo 240 darbininkų. Nežinia, kaip ilgai jie turės būti bedarbiais.

Ir mūsų kolonijos "Lietuvos pirkėjai" turėjo savo prakeikimo dieną. Nusiskundžia, kad buvo mažos pasekmės. Matyt, kad ir jų pačių eilėse verda nesutikimai, nes dauguma gauna geras žinias iš Lietuvos, tai nebenori tikėti melais.

New Haveno geležinkelis serga bankruto liga. Viskas daroma, kad jis būtų palaikytas ant toliau, bet vargiai ar bus galima. Reikia gerų "gydytojų", bet jų nesimato...

A. Lacosse, 32 metų, suimtas apvogime busų vairuotojo ant $35. Tai buvo jo kelinta vagystė, prie kurių jis prisipažino. Laukia teismo. Paleistas po $5,000 užstatu.

Vasario 24 d. mirė Simonas Razokas. Buvo nuoširdus žmogus, daug kartų lankė mūsų parengimus. Ilsėkis, Simonai, o likusiai šeimai didelė užuojauta.

Vasario 26 dieną mirė Leonas Devendorius. New Havene buvo gerai žinomas kaip automobilių mechanikas. Žmogus sirgo labai ilgus laikus. Tegu jam būna lengva žemė, o likusiems artimiesiems užuojauta.

Keletas kompanijų paleidžia darbininkus iš darbo ant kelių savaičių, o kada paskui pašaukia į darbą, tai jau priima kaip naujus darbininkus ir ant mažesnės algos. Jeigu gaudavai $1.50 valandai, tai jau gausi tik $1.25. Pasirodo, kad darbininkams neturint vienybės, samdytojai gali juos apgaudinėti.

J. Kunca

Miami, Fla.

VIETINĖS ŽINIOS

Sausio 29 d. sustreikavo 750 busų vairuotojų šoferių ir mechanikų, kurie pareikalavo, kad jiem jų bosas ponas Wm. D. Pawley pakeltų algas po 37 centus į valandą. Bet savininkas nesutiko tiek algos pakelti. Darbininkai streikavo vieningai iki vasario 9-tos dienos. Nė vienas busas po miestą ir Miami byčių nepasirodė.

Kadangi mūsų Miamės miestas jau turi vieną milijoną pastovių gyventojų ir turistų svečių apie pusę milijono "dūšių", iš kurių tarpo apie ketvirtadalis milijono naudojasi busų susisiekimais po miestą ir į Miamės byčių, tai jų tarpe buvo didelis nepasitenkinimas. O svarbiausia tai visokio kalibro biznieriai ir vertelgos pradėjo zurzėt, kad tas busų streikas nėra baigiamas. Tai nuo vasario 9-tos dienos miesto ir apskričio Metro valdyba perėmė nuo savininko Pavley šimtus busų ir su neunijiniais vairuotojais pradėjo juos operuoti.

Streikieriai bando jiems pastot kelią ir trukdyt visokiais būdais, pikietavimais ir vadinant juos skebais. Policija pradėjo juos masiniai areštuot už neva tai betvarkės kėlimą po gatves. Aišku, kai kurie neunijiniai busų vairuotojai turėjo jau kelius mažus aksidentus, per neatsargumą ar neturėjimą patyrimo vairuot busus. Bet kitiems gal ir tyčiomis buvo pakišta koja. Nes labai daug kas vengia važiuot busais. O kiti simpatizuoja streikieriams.

Šiandieną, kovo 7 dieną streikieriai dar nesusitaikė. Vienas busų unijinis šoferis man papasakojo, kad jie gauna algas daug mažesnes, negu kitų miestų vairuotojai busų.

— — —

Lietuvių Socialis Klubas nutarė pirkt sau namą su sale. Vieta jau apeita ir rankpinigis įduotas. Jeigu jiems tą vietą pasiseks nupirkt, tai bus šauni vieta ir labai gražioje apylinkėje, prie šaunių gatvių ir golfo laukų. Gerų pasekmių!

— — —

Kovo 6-tą dieną pas mus užstojo tikra žiema, temperatūra nukrito iki 53 laipsnių.

Tą pačią dieną draugai Charles ir Nelė Tamošiūnai surengė užgavėnių grinoriams banketą, Crandon parko byčiuje. Gaila, kad ne visi grinoriai dalyvavo. Šiaip dalyvavo artimi draugai ir Socialio Klubo veikėjai. Ačiū draugam Tamošiūnam už šaunias vaišes.

V. J. Stankus

Avalon, N. J.

Bekampiai nukentėjo nuo baisios audros

Aš tik ką gavau laišką nuo J. A. Bekampio, kuris dabar gyvena pas savo sūnų Merchantville, N. J. Jis aprašo, kaip baisiai siautė audra Avallone, tai yra ir Bekampių gyvenimo vietoje.

Jis rašo, kad baisiai pakilęs Atlanto vanduo ir lietaus prilytas vanduo užsėmė jų gyvenamo namo pagrindį, prinešė smėlio, apsėmė tą parką, kuriame laikydavome "Laisvės" piknikus, visur dumblas ir purvas.

Audra siautė būriais, vanduo pakildavo, kiek nuslūgdavo ir vėl veržėsti į sausumą dar su didesne jėga. Pradžioje policija buvo įsakius visiems būti namie, nes keliai sugriauti, nėra galimybės niekur pabėgti. Vėliau kelias buvo pataisytas, kad būtų galima išvažiuoti nuo šios salos į Wildroot pusę, o iš ten į kontinentą. Buvo įsakyta skubiai tik apsirengti, viską palikti ir vykti. Priešakyje važiavo autobusas. Geras vairuotojas rado kelią, nors jis vietomis buvo vandens apsemtas dviejų pėdų gylio.

Važiavome paskui autobusą, nes gyvenamame name nebuvo galima pasilikti be elektros, šviesos, šilumos ir be prėsko vandens. Kelionė buvo baisiai sunki. Tikiuosi, kad apie tai parašys pats Bekampis.

Ruoš Pikniką

Nors Bekampiai taip baisiai nukentėjo, bet jis rašo, kad kai tik vanduo nuseks, jo sveikata kiek pasitaisys, tai grįš į Avaloną, išvalys audros palikimą, o kada nors apie liepos mėnesį vėl ruoš pikniką. Kaip žinome, vasarą pas Bekampius yra gražu, tada ir Atlanto vandenynas ne gazdina, o maudytis vilioja.

A. Lipčius

Žinios iš Lietuvos

Lietuvių rašytojų kūrinais

1962 metais TSRS Valstybinė literatūros leidykla serijoje "Tarybinės prozos bibioteka" išleis rusų kalba A. Venclovos romaną "Draugystė". Ta pati leidykla ruošiasi leisti du V. Montvilos ir J. Maironio eilėraščių rinkinius. Leidykla "Sovetskij pisatelį" išleidžia A. Griciaus apsakymų rinkinį "Žmonės" ir E. Mieželaičio bei E. Matuzevičiaus eilėraščių rinkinius.

Laivas gyvai žuviai pervežti

KLAIPĖDA. — Valstybinio žvejybos laivyno projektavimo instituto Klaipėdos skyriaus konstruktoriai pirmą kartą šalyje paruošė įdomų laive gyvai žuviai pervežti projektą.

Toks laivas galės plaukioti tiek upėmis, tiek ir jūra. Jo triumai padalinti į 10 skyrių, kurių kiekviename tilps po 3 tonas gyvos žuvies. Vanduo triumuose atitinkamų įrengimų pagalba bus atšaldomas iki reikiamos temperatūros ir praturtinamas deguonimi.

Kinas — nemokamai

ANYKŠČIAI. — Į "Jaunosios gvardijos" kolūkį atvyko kilnojamasis kinas. Šį kartą niekas nepardavinėjo bilietų, nebuvo prie durų kontrolieriaus.

—Prašome užimti vietas, kur patinka, — pranešė kinomechanikas A. Narkevičius.

Salė buvo pilnutėlė. Iš visų brigadų susirinko kolūkiečiai žiūrėti meninio filmo "Šuolis auštant."

Kolūkio valdyba nutarė filmus kolūkiečiams demonstruoti nemokamai. Tam bus panaudojamos lėšos, kasmet išskiriamos į kultūrinių reikmių fondus.

Nuo Naujųjų metų buvo pradėta demonstruoti nemokamai kino filmas "Švyturio" ir "Lenino keliu" kolūkiuose.

Naujos gydymo įstaigos

VILNIUS. — Linkuvos miestelio centre iškilo gražūs, dviejų aukštų rūmai, kuriuose įsikūrė nauja tarpkolūkinė 50 lovų ligoninė. Joje veikia vidaus ligų, chirurgijos ir akušerijos skyriai, laboratorija, rentgeno kabinetas. Šiauliuose stojo į rikiuotę modernūs 150 lovų gimdymo namai.

Šiais metais bus atidarytas tuberkuliozinis dispanseris Zarasuose, apylinkės ligoninė Dauguose. Daugelis gydymo įstaigų praplečiamos.

Kolūkio dailininkas

KRETINGA. — "Tarybų šalies" kolūkio klube vyko V. Miliūno komedijos "Kad ją kur tą meilę" premjera. Pjesę pastatė kolūkio saviveiklos ratelis, o dekoracijas padarė artelės buhalteris Kurtas Skroblys. K. Skroblys užsirekomendavo ir kaip gabus dekoratorius. Jis skoningai apipavidalino klubą, mokyklą.

Liaudies teatro studija

ŠVENČIONYS. — Prie liaudies teatro įsteigta dviejų metų teatrinė studija. Joje mokosi dvidešimt meno saviveiklos mėgėjų. Jų tarpe — rajono kooperatyvų sąjungos revizorė A. Grajauskaitė, gydytoja N. Stanevičiūtė, ketaus liejinių gamyklos meistras A. Prichodka, tos pačios įmonės darbininkas V. Lazarevas.

Studija įgalins papildyti liaudies teatro kolektyvą naujais talentais.

---

100 tūkstančių rublių ekonomijos

VILNIUS. — Viename statomųjų namų panaudojami palengvintos konstrukcijos langų blokai, kuriuos sukūrė Statybos ministerijos medžio apdirbimo kombinato inžinierius B. Segalis. Nauji langai pagerins butų vėdinimą ir atpigins statybą.

Bloke panaudojami standartiniai stiklai, kas atpalaiduoja įmonę nuo stiklo piaustymo. Ši naujovė duos kombinatui apie 100 tūkstančių rublių metinės ekonomijos.

Lietuvių kalbos komisijoje

VILNIUS. — Lietuvių literatūrinės kalbos terminologijos, rašybos, sintaksės bei kitiems dalykams spaudoje ir neperiodiniuose leidiniuose suvienodinti bei operatyviai spręsti praktikoje kylančius sudėtingesnius kalbos ir rašybos klausimus Lietuvos TSR Mokslų akademijos prezidiumas prieš kurį laiką sudarė Lietuvių kalbos komisiją, pakviečiant į ją ir kitų mokslo įstaigų bei žinybų darbuotojus. Komisija patvirtinta šios sudėties: J. Žiugžda (komisijos pirmininkas) G. Zimanas (pirmininko pavaduotojas), K. Ambrasas, T. Butkus, J. Januitis, J. Kabelka, J. Macevičius, V. Niunka, J. Palionis, D. Roda, R. Šarmaitis, K. Ulvydas, A. Venclova. Komisijos mokslinių sekretoriumi paskirtas V. Ambrasas.

Šiomis dienomis įvykusiame Lietuvių kalbos komisijos posėdyje pradėtas svarstyti nelietuviškų tikrinių vardų rašymas.

Lietuvių kalbos komisija numato periodiškai skelbti komisijos rekomendacijas kalbos klausimais.

Iš laiškų

Pabėgome nuo gamtos rykštės

Netikėtai, be jokio pranešimo, užpuolė audra, vandenį taip išjudino, kad vilnys pakilo iki 30 pėdų augščio. Kovo 7 dieną ant 2 valandų popiet policija įsakė bėgt kuo greičiausiai, kol vanduo yra nupuolęs ir tam tikromis vietomis galima išvažiuoti, bet ir tose vietose buvo apie 2 pėdos vandens, bet šiaip taip, su policijos pagalba dasigavome iki 47 kelio ir laimingai davažiavome iki sūnaus, 100 Weathervane Dr., Cherry Hill, N. J. Kai viskas nusiramins, ateis į normales vėžes, tada sugrįšime atgal į Avaloną. Apie potvynį, manau, jei sveikata leis, parašyti vėliau.

J. A. Bekampis

KRISLAI

(Tąsa iš 1-jo pusl.)

Vileišis ir jo kamarotai iš "Lietuvių bendruomenės" dėjuoja, kad jie buvo begėdiškai prigauti, o Grigaitis ir jo pastumdėliai iš Amerikos Lietuvių Tarybos skundžiasi, kad Vileišio klika norėjo jiems kelnes numauti.

Gražu, ar ne? Ir vis už tuos tūkstančius dolerių, kuriuos jie su savo "vadavimo" raketu išmelžia iš lengvatikių žmonelių.

Iš Lietuvių Literatūros Draugijos centro sekretoriaus Jono Grybo sužinome, kad šiai didžiajai mūsų organizacijai šių metų pradžia labai graži. Keletas desėtkų kuopų jau garbės sąraše. Keletas jų ir naujų narių yra gavusios.

Visos mokslinės akys nukreiptos į tolimas beores erdves. Daugiausia apie tai rašoma ir kalbama.

Bet ar žinote, kad kas nors bando iš tų erdvių nusileisti tiesiai į mūsų "griešnosios" žemės gelmes? Net dviejose Ramiojo vandenyno vietose kasamos kelių mylių gylio skylės.

Kas gi iš tikrųjų dedasi mūsų žemės "širdyje"?

Ar pavyks mokslui prie jos prisikasti ir su ja susipažinti?

ROCHESTER, N. Y.

MIRĖ

BARBARA DELES

Reiškiame nuoširdžią užuojautą jos broliui George Daukus, jos dukterim Mrs. Donald Jeon ir Mrs. Nicholas Eilleen, anūkams ir visiems giminėms, draugams. Didžiausios ištvermės šioje liūdesio valandoje, o velionei ilsėtis amžinai.

A. L. Bekešiai
K. Žemaitienė
O. Galinat
O. Janischo
O. Zogis
W. R. Černiauskai
A. Usevičienė
F. Kurkulis
A. Gužauskienė
E. Duobienė
R. Barauskas
S. Gendrėnas
M. Vaidila
J. Šilinis
J. O. Vilimaičiai
J. D. Valtai
P. M. Žirguliai
G. N. Švedai
P. E. Čereškai
J. H. Stančikai
M. Venskunai

BRIDGEPORT, CONN.

Elizabeth Skirkienė

Mirė Vasario 28, 1962

Širdinga užuojauta jos vyrui Juozui Skirkai ir giminėms.

J. Jasiunas
K. Ignatavičius
J. Savage
P. Dzukelis
B. Norton
A. Švegžda
M. Arison
J. Mockaitis.

New Jersey naujienos

Hauptmano ir kitų teismai

Pastarųjų pora metų N. J. įvyko keletas stambių žmogžudysčių. Dipukas ungaras nužudė 5 žmones, jų tarpe ir du policmanu. Laike jo suėmimo jis susišaudė su policija ir matydamas, kad neištruks, persišovė sau galvą ir nuo to neatgavo sąmonės ir už trejeto mėnesių mirė.

Elizabethe, šv. Elzbietos ligonbutyje trys gydytojai nepasidalino darbais ir vienas gydytojas panaudojo revolverį. Vieną pašovė mirtinai, o kitas spėjo pabėgti. Šovikas randasi beprotnamyje.

Pereitą vasarą likosi nužudytos dvi moterys. Tą atliko du jaunuoliai. Už tai gavo visą amžių kalėjimo.

Pabaigoj pereitų metų įvyko teismas dr. Weinerio, kuris tęsėsi 9 savaites. Jis gydė nuo ligos Serum Hopitatis. Nuo jo gydymo mirė 12 pacientų. Valstija negalėjo įrodyti, kad jo vaistai buvo negeri tai ligai gydyti, tai koncentravosi įrodyti, kad jo instrumentai nebuvo švarūs ir sterelizuoti tinkamai, ir dėl to įvyko mirimai. Jis likosi nubaustas nuo 5 iki 7 metų kalėjimo ir $12,000.

Hauptmano teismas

Su pradžia kovo mėn. sukanka 3 metų kai buvo vogtas ir nužudytas Charpavogtas ir nužudytas Ch. Lindbergh vaikutis. Pulkininkas Ch. Lindbergh tais laikais buvo herojus, nes 1927 metais mažu orlaiviu iš New Yorko per Okeaną vienui vienas nulėkė į Paryžių. Suprantama, nuo to pasekmingo žygio jo gyvenimo aplinkybės pagerėjo. Jis įsigyjo palocių mažam kaimelyje Hunterdon apylinkėje arti prie Hopewell ir manė ramiai pagyventi. Tačiau pasirodo, kad manymas ne visuomet realizuojasi. Neilgai džiaugėsi.

Vieną vakarą slaugė Betty Gow paguldė vaikutį jo kambaryje antrame aukšte. Kai vaikutis užmigo, ji nuėjo žemyn. Vėliau eidama gulti užėjo vaikučio pažiūrėti, bet jo jau nerado.

Pasklydus tai žiniai, sukrėtė visą Ameriką. Rodosi, kad iki to laiko dar nebuvo buvę atsitikimo, kad kas nors vogtų vaikus ir paskui reikalauta pinigų jo išpirkimui.

Tuojau buvo išleistas federalinis įstatymas žmagvagius arba pasikėsintojus bausti mirties bausme.

Prasidėjo ilga drama

Centralinė figūra toj dramoj pasirodė James F. Condon, žinomas kaip "Jafsie", iš Bronx, N. Y. Jis parašė laišką redaktoriui "Bronx Home News" ir per jį užmezgė ryšius su žmogvagiu, kuris atsiliepė kaipo John ir reikalavo $50,000 vaiko išpirkimui.

Condon padarė susitarimą su "Johnu", kur sueiti ir jam sumokėjo kalbamą sumą pinigų. Nors pinigai buvo ir sumokėti, bet vaikučio gyvo nerado. Jį rado netoli Lindbergho rezidencijos jau mirusį.

Įduoti pinigai "Johnui" buvo sužymėti. Ir vieną tų paženklintų dvidešimkių gavo gazolino stotis. Stoties patarnautojas, iškeisdamas dvidešimkę, įsitėmijo automobilio numerį. Ir pagal tą numerį buvo suimtas Bruno Richard Hauptmann, vokiečių kilmės, iš amato—dailidė.

Condon pripažino, kad Hauptmannas yra tas pats "John", kuriam jis sumokėjo $50,000. Ir jis buvo vyriausiu liudininku teisme prieš Hauptmanną. Condon mirė 1945 m. sausio 2 dieną.

Arthur Coehler, medžio ekspertas, pripažino, kad kopėčios, kurios buvo naudojamos išvogimui vaikučio nuo antro aukšto, buvo padarytos iš tokio pat medžio kaip ir Hauptmanno name viršutinės lubos.

Prasidėjo teismas

Hauptmannas buvo įtartas žmogvagiu ir žmogžudžiu, ir buvo laikomas kalėjime be užstato. Abi pusės rengėsi prie teismo. Hauptmanną gynė pagarsėjęs New Yorko kriminalistų advokatas Ed. J. Reilly ir vietinis adv. Lloyd Fisher. Jį kaltino tuo laiku N. J. buvęs proguroras D. T. Wilentz ir kiti.

Prokuratūros įrodymai buvo skūpoki. Bet sentimentas prieš Hauptmanną buvo labai didelis. Ir per 43 dienų teismo procedūros prokuratūrai pavyko 'grand jury' įtikint Hauptmanno kaltumu ir "jury" jį apkaltino pirmo laipsnio žmogžudystėje.

Flemingtonas, kuriame įvyko teismas, yra nedidelis miestukas. Laike to teismo privažiavo 700 korespondentų ne tik iš mūsų šalies, bet ir iš užsienio. Taipgi privažiavo įvairių tėmytojų, stebėtojų, žingeiduolių. Užsikimšo viešbutis ir visi kambariai, kas tik kokius turėjo išnuomavimui, ir pinigas buvo nesvarbus, o svarbu buvo gauti kambarį pernakvojimui. Atsirado privatiniai "taksi". Už trumpiausį pavežimą ėmė $5, o kad toliau, tai ėmė brangiau. Miesteliui tas teismas buvo tikra šienapiūtė.

Jaučiama kas tokio nepaprasto

Hauptmannas apkaltintas kriminalystėje. Tačiau per 43 dienas iš jo negalėjo išgauti ,ar tą kriminalystę jis padarė vienas, ar prie to buvo prisidėję ir daugiau. Yra manoma, kad jo nusikaltimas nebuvo pilnai įrodytas. Tačiau šalies sentimentas bei opinija buvo tokia didelė prieš Hauptmanną, kad nebuvo galima nei prasižioti kitaip.

Štai koki faktai tuo klausimu

Tuo laiku buvęs New Jersey gubernatorius H. S. Hoffman į Hauptmanno apkaltinimą žiūrėjo skeptiškai. Jis Hauptmanną tyrinėjo privatiniai. Buvo nuvykęs ir į rezidenciją ir vienur kitur, kad daugiau patirti apie Hauptmanną. Hoffmanas sulaikė Hauptmanną nuo elektros kėdės per du ir pusę metų. Jis jį palaikęs gal būtų ir ilgiau, bet nustojo galios.

Visi tie, kurie dalyvavo toj dramoj, griežtai atsisako nuo bent kokios publikacijos, atsakydami, kad jie nieko neturi pasakyti, ir viskas tegul būna pamiršta.

Kai kurie jau yra išsikėlę į kitas valstijas. Betty Gow, slaugė, po teismo tuojau išvažiavo į Glasgow, Škotijon, pareikšdama, kad tas visas dalykas padarė ją sergančia ir ji norinti taikaus, ramaus ir normalaus gyvenimo.

Hauptmanno sūnus Manfried gyvena su motina, kuri yra vedusi su kitu vyru ir gyvena Philadelphijos apylinkėje.

Daugelis manė, kad sūnus Manfried dėl jo tėvo papildytos kriminalystės pakeis pavardę. Bet Manfried griežtai pareiškė, kad ateis ta diena, kuomet bus paskelbta, kad jo tėvas nuo jam primetamo prasikaltimo išteisintas.

Pulkininkas Charles Lindbergh ir jo žmona, buvusi Anne Morrow, tuo nuotykiu buvo labai sukrėsti ir labai užgauti. Jie jau turėjo mintį apleisti šią šalį ir apsigyventi kokios nors Anglijos salos pakraštyje ir tenai ramiai gyventi. Bet giminės ir draugai, sakoma, suramino ir atkalbėjo nuo tos minties, ir dabar jie gyvena Scott's Cove Darrien, Conn.

Yra kalbama, kad Lindbergh'o atsitikimas ir teismas buvo garsiausias šiame šimtmetyje New Jersey istorijoje.

Ignas

Informatyviai ir žingeidūs paveikslai

Pereitą vasarą Jonas Siurba, LDS sekretorius ir "Tiesos" redaktorius, buvo Lietuvoje, kur jis plačiai po visą šalį važinėjo ir stebėjo Lietuvos gamtą ir žmones. Idant užrekorduoti viską, ką jis matė, jis visur ėmė savo aparatu paveikslus. Didžiumoje jo paveikslai spalvoti ir daugybė jų.

Matyt, Jonas turi fotografinių gabumų. Jo imti paveikslai nėra tik bile kaip pagraibščioti . Jis taip žmones, namus, arba gamtos reginius nuėmė, kad žiūrovui jie teikia gerą įspūdį ir žavėjantį jausmą. Vis norisi jų daugiau matyti.

Keliems mums teko kiek jų peržiūrėti. Visi turėjome gėrėtis juose reginiais ir informacijomis. Tiek daug ten gali matyti.

LDS pirma kuopa paprašė Jono, kad jis sutiktų ir visuomenei tuos paveikslus parodyti. Jis sutiko paveikslus parodyti elektriniu aparatu ant drobės kovo (March) 18 dieną, sekmadienį, 3-čią valandą popiet, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke.

A. Gilman

Po miestą pasidairius

Kubos delegatas į Jungtinės Tautas įteikė protestą JT Saugumo Tarybai, kad Jungtinės Tautos nesilaiko savo tikslų ir neužstoja Kubos. Jis sakė, kad Jungtinės Valstijos atvirai grasina Kubai, kišasi į jos vidaus reikalus, bet Jungtinės Tautos atmeta Kubos skundus.

Pirmadienį jaunos merginos ir jauni vaikinai pikietavo Atominės Energijos komisijos buveinę. Pikietininkai nešiojo transparentus su užrašais: "Rytai ir Vakarai, susilaikykite nuo atominių bombų bandymų... Dirbkime taikai, o ne karui."

Dalis jų buvo susėdę prie durų. Policija areštavo 32 pikietininkus.

"Worrkerio" redaktorius nuteistas 6 mėn. kalėti

Dukart savaitinio angliško darbininkų laikraščio "The Worker" redaktorius James E. Jackson tapo nuteistas šešiems mėnesiams kalėti dėl to, kad jis atsisakė išdavinėti komunistus.

Dėl to paties "nusižengimo" anksčiau buvo nuteistas šešiems mėnesiams kalėti Philip Bert, spaustuvininkas ir, sakoma, komunistas.

Teisė Washingtone tas pats federalinis teisėjas Alexander Holtzoff. P. Bart buvo nuteistas vasario 28 d., o J. E. Jackson — kovo 9d.

UŽ KĄ?

Abudu jiedu buvo pašaukti pas grand jury į Washingtoną papasakoti, kokie yra santykiai tarp laikraščio leidėjų ir JAV Komunistų partijos. Abiejų buvo prisimpgusiai klausinėta apie kai kuriuos Komunistų partijos veikėjus ir vadovus. Abudu jiedu atsisakė į klausimus atsakyti, pareikšdami, kad mes neinkriminuosime savęs, neinkriminuosime kitų, išdavikais, judošiais nebuvome ir nebūsime.

Kaip žinia, valdžia, Justicijos departamentas, vadovaujamas Roberto Kenedžio, pasiryžo Komunistų partiją ir jos vadovus suregistruoti, einant McCarrano įstatymu. Partija registruotis atsisakė, o kai dėl jos viršininkų — dabar valdžia nežino, kas jie tokie, tad reikalauja iš pašauktųjų prie grand džiūrės veikėjų, kad jie pasakytų.

Philip Bart jau sėdi kalėjime, o Jacksonui buvo suteikta 48 valandos laisvės, kad per tą laiką ijs "apsimislytų" ir pasakytų, o jei ne, —eis kalėjiman. Abudu nuteistieji apeliuos į aukštesnįjį teismą.

Dar yra pašauktų prie grand džiūrės liudyti apie 35 kiti žmonės. Jei jie atsisakys būti judošiais, tai ir jų, matyt, laukia toks pat likimas, kaip Bart ir Jacksono.

PAGAL KOKĮ ĮSTATYMĄ?

P. Bart ir J. E. Jackson buvo nuteisti kalėti pagal t. v. "Immunity Act." Tai įstatymas, kurį Kongresas pravarė 1954 metais, reikalaujant fašistui Joe McCarthy.

Einant šiuo įstatymu, teismas pasako teisiamajam: papasakok viską atvirai, tai tavęs nebausime už tavo "nusižengimus" — griebsime tik tuos, kuriuos tu įvardinsi. Kitais žodžiais: iš žmogaus norima padaryti judošių-išdaviką, atimant iš jo teisę naudotis Penktuoju amendmentu prie JAV Konstitucijos.

Tačiau Bart ir Jackson atsisakė naudotis "Immunity" įstatymo "lengvatomis," atsisakė išdavinėti šituos žmones.

Ką Justicijos departamentas darys toliau? Ar jis ir kitus žmones, pašauktus prie grand džiūrės, taip pat 'traktuos"?

Tarp kitų pašauktųjų (subpynomis) yra Gus Hall ir kiti įžymūs veikėjai.

Važinėdamas po užsienį Justicijos departamento galva Robertas Kenedis pasakojo žmonėms, kaip Jungtinėse Valstijose "žydi laisvė net ir komunistams ir jų spaudai." O dabar matome, kokią "laisvę" jis jiems taiko! *Ns.*

Iš labai gražaus kultūrinio parengimo

Praėjusio sekmadienio popietė buvo lietuviškų dainų, gražių, žavių dainų popietė. Ją surūšė Lietuvių Literatūros Draugijos 185 kuopa. Programa susidėjo iš buvusio "Laisvės" koncerto nurekorduotų dainų ir muzikos. Jas mums perdavė jaunuolis Benediktas Banys iš Philadelphijos. Reikia pasakyti, kad šitas jaunas, gabus, malonus vyras atliko tikrai gražų ir naudingą darbą, minėto koncerto programą užrekorduodamas. Kalbos labai aiškios, dainos taip gerai nukopijuotos, jog kai kurios jų, man atrodo, dar geriau skamba negu originaliai dainuojamos Schwaben salėje. Dar kartą karštai paplojome mūsų solistams, duetams, chorams ir visiems programos pildytojams. O daugiausia sveikinimų susilaukė filadelfietis Banys už taip rūpestingai ir gražiai atliktą darbą.

Pertraukoje pakalbėjo A. Bimba apie ginklavimosi lenktynes, branduolinio karo pavojų ir pastangas nusiginkluoti. Palietė ir beprasidedančią Ženevoje nusiginklavimo konferenciją. Svarbiausia mūsų visų susipratusių žmonių šiandien užduotis, jis teigė, yra įtikinti Amerikos liaudį, kad karo pavojus yra ir kad galima pereiti prie visuotinio ir pilno nusiginklavimo nesukrečiant Amerikos ekonomikos. Tik, žinoma, nusiginklavimą reikėtų pravesti apgalvotai, planingai. Tuos bilijonus ir bilijonus dolerių, kurie šiandien išleidžiami ginklavimuisi, būtų nesunku panaudoti patenkinimui daugybės Amerikos žmonių poreikių.

Parengimui pirmininkavo kuopos pirmininkas Vincas Venckūnas.

Beje, kartu su Baniu buvo atvykę senas filadelfietis Stasiukaitis ir plačiai žinomas veikėjas Pranaitis iš Camdeno.

Susirinkę programos pasiklausyti po visko buvo pavaišinti pyragu ir kavute. Visų nuotaika buvo graži, draugiška. Tik, žinoma, publikos galėjo būti daugiau . Nesimatė daugelio tų, kurie mūsų panašius parengimus visuomet lanko. Gal pavasario šalčiai juos buvo pririšę prie lovos. *Rep.*

Dovanos "Laisvei"

Sekami Lietuvių Namo Bendrovės šėrininkai dovanojo savo šėrus "Laisvei":

Augustas ir Mary Kazlauskai, Haverhill, Mass., 4 šėrus.

Jonas Stasiukaitis, Philadelphia, Pa., 3 šėrus.

J. Smith, Brooklyn, N. Y., 1 šėrą.

DĖL JAV IR TSRS VADŲ KALBŲ

Washingtonas. — Tarp JAV ir TSRS ėjo pasitarimas reikale, kad Kenedžio ir Chruščiovo kalbos būtų leidžiamos televizijos tinklais abiejose šalyse. Bet šis reikalas atidėtas po Genevos konferencijos.

Skundžia Spellmaną ir kitus reikalaujant $2,375,000

Anglų spaudoje buvo plačiai aprašytas skundas prieš katalikų kardinolą Spellmaną, New Yorko arkivyskupą ir klioštorių.

Skundžia Mrs. Alice Belskis (Belskytė) Ryan, 41 metų amžiaus, dabar gyvenanti pas motiną Mary Belskis, Glen Head, Long Islande. Reikalauja $2,375,000 atlyginimo: sau $375,000 ir keturioms mergaitėms po $500,000.

A. Belskytė slaptai ištekėjo už kunigo Walter Ryan 1950 metų lapkričio 13 d., Elkton, Md. W. Ryan pasitraukė iš bažnyčios ir dirbo. Jie susilaukė gražios šeimos — keturių mergaičių, kurios dabar yra: Danna 8 metų amžiaus, Leslie—5, Alicia—9 ir Teresa—10.

Bet 1955 m. balandžio 4 d. katalikų bažnyčios žmonės atvyko pas juos į Fort Salongą, Long Islande, nugirdė buvusį kunigą ir prievarta išsivežė. Pasirodo, kad jis buvo išvežtas į katalikų klioštorių San Francisco ar Los Angeles apylinkėje. Mrs. Ryan gavo pranešimą, kad jos vyras yra klioštoriuje:

1956 m. gegužės 15 d. buvęs kunigas grįžo pas savo šeimą į Fort Salongą. Bet už dvylikos valandų atvyko katalikų pasiuntiniai ir vėl prievarta Walterį Ryaną išsivežė į klioštorių.

Moteris skundžia, kad ji ir jos dukterys vargsta, neturi iš ko gyventi ir priversti gyventi pas Belskienę. Mrs. Alice Ryan sako, kad ji yra gera katalikė, bet katalikų bažnyčios vadai ardo jos šeimyną. Ji sako, kad jai ir advokatą buvo suku susirasti. Dabar jos reikalus atstovauja advokatas Philip T. Feiring. Skundas paduotas Mineola meistelyje New Yorko valstijos Aukščiausiam Teismui.

Iš San Francisco, Calif., atsiliepė buvusio kunigo Ryano advokatas T. P. O'Brien. Advokatas sako, kad būk buvęs kunigas W. Ryan nėra klioštoriuje, o gyvenąs kur tai Kalifornijoje ir "vargiai jis grįšiąs pas savo šeimą." Sako, kad W. Ryan gauna iš JAV valdžios į mėnesį po $176, nes būdamas militarinėje tarnyboje buvo sužeistas.

Mrs. Alice Ryan jau užvedė bylą ir Kalifornijos valstijoje. Tuo pat kartu Mineoloje, Long Islande, ji kreipėsi į Nassau County Children's Court prašydama mergaitėms pagalbos.

San Francisco mieste laikraštis "The San Francisco Examiner" rašo, būk jo korespondentas matėsi su buvusiu kunigu Ryan, ir jis pareiškė, kad su žmona išsiskyrė susitarę, nes jis girtuokliavo. Ryan sakė: "Mes dėl to nesutikome... Su bažnyčia aš nieko bendro neturiu."

Šeštadienį, kovo 10 d., "Long Island Press" išspausdino Mrs. A. Ryan pareiškimą. Ji sako: "Ką rašo "The San Francisco Examiner," nėra nieko tiesos." Gi jos advokatas P. T. Feiring sakė: "Tai paprasta nesąmonė... Jeigu buvęs kunigas tą sako, tai jis tą daro ne iš savo valios... Jeigu tokį pareiškimą mes gautume nuo W. Ryan, be bažnyčios spaudimo, tai Mrs. A. Ryan skundą ištrauktų."

Sulaukus 77 metų mirė Nina Willlcox Putnam, kuri rašinėjo trumpus, bet juokingus vaizdelius.

Mitingas mirusiam Williamsui pagerbti

Kovo 15 d. Community Church (Bendruomenės bažnyčioje), 40 E. 35th St., Manhattane, įvyks memorialinis mitingas Albert Rhys Williamsui pagerbti. Williams mirė š .m. vas. 27 d. Jis buvo įžymus žmogus — publicistas - rašytojas, Tarytų Sąjungos bičiulis.

Šakys kalbas: Jerome Davis, Bernard Koten, Joshua Kunitz, Corliss Lamont, Jessica Smith ir ministeris Rhys Williams.

Pradžia 8 val. vak.

Diskusuos laisvamanybę

Šį trečiadienį, kovo 14 d., "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke, įvyks svarbus susirinkimas, kuriame bus diskutuojama laisvamanybė. Įžangą padarys K. Briedis. Po tam bus diskusijos ir klausimai. Kviečiam apylinkės lietuvius atsilankyti. O ypatingai LLD 185 kp. nariai dalyvaukite. Pradžia 7:30 v. vakare. *J. G.*

SERGA

Praėjusio sekmadienio parengime pasigedome Helenos Brazauskienės. Pasiteiravęs sužinojau, kad jinai yra gana smarkiai susirgusi "gripu." Liga net į plaučius įsimetusi. Labai gaila. Visi mes linkime jums, mieloji Helenute, greičiausiai susveikti.

Rep.

SIAUTĖ AUDROS

Londonas. — Siautė baisi lietaus ir vėjų audra. Vėjas buvo apie 100 mylių per valandą. Nukentėjo Anglijos, Belgijos ir Francūzjios pakraščiai. Daug nuskandino žvejų laivelių. Nuostoliai dideli.

PRANEŠIMAI

OZONE PARK, N. Y.

Lietuvių Namo Bendrovės direktorių susirinkimas įvyks sekmadienį, kovo 18, savame name. Pradžia lygiai 2 val. popiet. Kviečiami visi direktoriai laiku pribūti.

J. G.

LLD 1-mos KUOPOS NARIAMS

Susirinkimas įvyks kovo 16-tą, 7:30 v. vakaro, "Laisvės" patalpoje. Turime svarbiais reikalais pasitarti. Prašome visus narius dalyvauti.

Valdyba

(20-21)

OZONE PARK, N. Y.

LLD 185 kuopos susirinkimas įvyks kovo 14 d., 7:30 vak., "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Avenue. Maloniai prašome ateiti ir naujų įsirašymui atsivesti. Valdyba

Paieškojimai

Ieškau progresyvio vyro vedybiniui gyvenimui. Amžiaus tarp 50 ir 85 m. Esu lietuvė, našlė, gera gaspadinė. Vienai nuobodu gyventi. Pageidaujama, kad būtų blaivininkas. Prašau rašyti: Mrs. Anna Murray, 2337 E. Webster Ave., Bronx, N. Y.

(20-21)

IEŠKOJIMAI

Ieškau Jono Gužausko, iš Lietuvos kilęs iš Kuršėnų rajono. Amerikoje gyveno Philadelphia, Pa. Prašau paties, arba kas apie jį žino, pranešti man, būsiu dėkinga. Turiu iš Lietuvos reikalų. Rašykite: Mrs. Anna Grigienė, 2337 E. Webster Ave., Bronx, N. Y.

(20-21)

Ieškau Simo Bakšio, virš 50-ties m. amžiaus. Jis turėjo brolį Juozą. Į Argentiną ar į Braziliją išvyko iš Lietuvos 1934 ar 1936 m. Jeigu kas apie jį žinote, prašau pranešti sekamu adresu: Radžiūnaitė-Miliūnienė Adolfina, Jurbarkas, Revoliucijos g-vė, Nr. 9, Lithuania, USSR.